

69. évf., 2015. III. 12., 9. szám

Jó Pajtás

*A tamburánál:
Ivánovics Viktor*

Akiknek a vérében van a tánc

Elfeledett gyerekhősök 1848-ból

Elfeledett gyerekhősök 1848/49-ből

Ünnepi nagy szavak helyett íme egy történet, ami ma már akár mesének is beillene, ám nem az. Jól érzékelteti az 1848/49-es szabadságharc szellemét, és egyben azt is, hogy nemcsak a felnőttek harcoltak csaknem 170 évvel ezelőtt a nemzet szabadságáért, hanem velük egyenrangú hősiességgel (sokszor) a gyerekek is.

A bodrogkereszti csata ágyúinak morajlását 1849 telén Mádon is hallották a népek. Amikor a falut megszállva tartó osztrák csapatok futásnak eredtek, már mindenki sejtette, hogy Klapka György serege megverte az ellenséget. Hamarosan megérkeztek a honvéd csapatok Mádra, a falu pedig ünnepelte a hősöket. Amikor pedig hírül adták, hogy Hegymeghy Samu főhadnagyot megoperálta az ezredorvos – három golyót kapott az ütközetben –, és életben maradt, a falusiak fákllyakkal vonultak a háza felé. Talán ezen a napon határozta el **Koroknay Dániel**, hogy beáll katonának. A mádi fiú – aki a csatában mint kisdobos vett részt – ekkor még nem töltötte be a tizenötödik életévét.

A szabadságharc fiatal főágyúsa, Koroknay Dániel életéről viszonylag kevés információ áll rendelkezésre. A református egyház anyakönyve szerint 1834. január 2-án született Mádon, majd 1848 őszén kisdobos lett. A szülőfaluja közelében, Bodrogkeresztúron megívott egyik első csatáját így rekonstruálta életrajzírója, Rakó József:

„Január 22-én csapott össze a két sereg. Bodrogkeresztúron tombolt a legvéresebb csata. Az ellenfél befészkelte magát a faluba, s kétszer annyian voltak, mint a honvédek. Karsa Ferenc – ekkor még őrmester – az egyik utcai rohamosztagot vezette. Ők a pincesor felől törtek be. A másik oldalról rohánó honvéd csapat parancsnoka Hegymeghy Samu főhadnagy volt. Ő is mádi születésű. Ablakokból, padlásokról zúdult rájuk az irtózatossortűz. Hegymeghy négy golyótól találva vágódott el. Falujától pár kilométerre vérzett szülőföldjéért. A rohamra buzdító

A hős emléktáblája és a nevét viselő tehetséggondozó iskola

dob ekkor még tovább pergett. Egy mádi gyerek kezében voltak a dobverők.”

A magyar honvédsereg századosi-kapitányi állományának 50,6%-a 16–29 éves, s a 16 és 19 év közöttiek száma 62 volt. Ugyan a honvédseregbe csak a 18. életévét betöltötték jelentkezhettek, illetőleg ettől az életévtől kötelezték a fiatalokat katonai szolgálatra, mégis voltak ennél jóval fiatalabbak is: közvitézek, altisztek, hadfiak (kadétok), hadnagyok és kapitányok, továbbá századosok is. Gyakran előfordult, hogy a jelentkezők hazudtak az életkorukat illetően, illetve hogy a toborzók-sorozók során eltekintettek az előírásoktól.

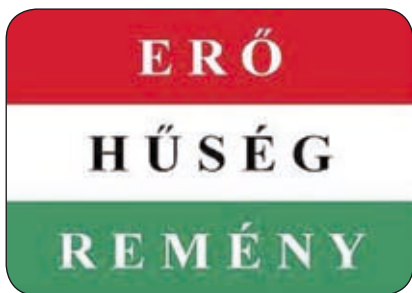
Koroknay Dániel a Korotnoki nagyszülők és a Koroknay szülők áldásával indult el Tokajba, az ifjú katona első nagy ütközete a hatvani volt, amelyben az ötödik üteg olyan hősiességgel harcolt, hogy mindenki megkapta a vörös sapka kitüntetést: Harsay százados a 3. osztályú érdemjel kitüntetést kapta, Koroknay Dániel pedig főtüzér lett. Az ötödik gyalogütegről legközelebb a tápióbszeker és

az isaszegi csata után kapunk hírt, mikor a honvédsereg Vác visszafoglalására vonult fel.

Az osztrákok katonákkal zsúfolt gőzhajókat indítottak Vác irányába, ám két hajót a parti ütegek visszafordulásra kényszerítettek. Másnap a honvédseregek visszafoglalták Vácot, majd áprilisban hatalmas csaták vártak Koroknay Dániel ütegeire: ott voltak a Komárom felszabadításáért vívott ütközetekben, illetve a véres ácsi csatában, amely után rövid pihenőt kaptak a honvédek – életrajzírója szerint a fiú ekkor egy jóléltű ácsi családdhoz került. Május 2-án a sereg elindult Győr irányába, ám az úton a fiatal főágyús annyira rosszul lett, hogy az ezredorvos azonnali elszállítását rendelte el a komáromi kórházba. Harsay százados engedélyt kapott, hogy ő vihesse vissza haldokló tüzérét, de a fiú állapota kritikus lett, így végül Ácsot kellett megállniuk; a kolerában megbetegedett fiút az a család ápolta, ahol korábban a szállása volt. (Egy másik forrás szerint viszont halálos golyólövést kapott.)

A tragikus hirtelenséggel elhunyt főágyúst az ácsi család saját halottaihoz közel temette el, és még sokáig gondozták nyughelyét. Pedig sokat kockáztattak: több mint egy évtizedig járták a falut a császári besúgó, hogy tetten ériék a fiú sírjának gondozóit. Később a család – vagy az ácsi hazafiak – síremléket állítottak Koroknay Dánielnek, a szabadságharc gyermekhősének, akinek nevét ma már általános iskola viseli. Sírkövének felirata: „Szüleitől távol elhunyt egy 15 éves ifjú, kit a szabadságharc elragadott áldozatul a hazának” – Korotnoki Dániel. Született Mádon, meghalt Ácson 1849 májusában.

N-a

Mit jelent a három szín a magyar nemzeti lobogón?

Olvass bennünket a jövő héten is!

E heti számunkban lehet, hogy túlteng a népzene, a néphagyomány, ám ez talán természetes, mert a tavasz magával hozza a „népies” vetélkedőket, a tanévben elsajá-

títottak bemutatását és az ezzel járó megmérettetést. Március idusán ugyanakkor nemzeti történelmünk is előtérbe kerül: lásd a poszterünket vagy a fenti írást.

Felhívnam figyelmeteket a mai Bizalmasra és Lelkizzünkre is. Jó olvasást kívánok! Találkozunk a jövő héten is!

N-a

Ahol a tehetség számít

Bemutatjuk a szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnáziumot

Egy hely, ahol mindenből azt hozzák ki, amiben tehetséges, ahol nemcsak a tanulmányi előmenetel, hanem a fiatalok személyisége is legalább annyira fontos, ahol a tanárok és diákok között személyes, jó kapcsolat működik, ahol az órák és foglalkozások kreatívak és jó hangulatban telnek, ahol a cél a tanultak alkalmazása és az összefüggéseket kereső és problémamegoldó gondolkodásmód kialakítása. Nagyvonalakban ez a szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium, mely egy kis iskola, ahol szinte családias a légkör, mindenki mindenkit ismer, és ennek köszönhetően sokkal több figyelmet tudnak szánni a fiatalokra, nemcsak a tanulás, hanem egyéb területeken is.

Az osztályok legfeljebb huszonnégy tagúak, s az osztályt további csoportokra bontják az idegennyelvi tárgyak oktatásának idejére, így szinte személyre szabott oktatás folyik az iskolában, ami hihetetlen eredményeket hoz. **Varga Anikó**, a Tehetséggondozó Gimnázium igazgatónője elmondta, az innen kikerülő gyerekek 94 százaléka sikerrel felvételizik a hazai és külföldi egyetemeken egyaránt, hetven százalékuk pedig állami költségen tanulhat tovább.

– Az iskolánkban gyakorlatilag egyfajta szakosított képzés folyik, s elsősorban a humán érdeklődésű gyerekeket várjuk. A humán tárgyak mellett, mint a történelem, retorika, irodalom- és nyelvtudomány hét nyelv oktatása folyik, mégpedig az angol, német, francia, spanyol, latin, szerb és természetesen a magyar nyelv, méghozzá olyan szinten, hogy diákjaink rálátnak a nyelvek szerkezetére, működésére, hasonlóságaira és különbségeire. A szerb nyelv oktatása is nagyon kiemelt nálunk, s bár a gyerekek úgy érkeznek, hogy nem szívesen

Kiránduló diákok a péterváradai csillagvizsgálóban

tanulnak szerbet, fél év múlva már az egyik kedvenc tantárgyuk lesz, illetve természetesen vannak természeti tárgyaink is. Csak délelőtt van oktatás, a délután folyamán tanáraink külön foglalkozásokat, emelt szintű órákat tartanak a diákoknak. Délután van pótktatás is, ekkor tulajdonképpen az egy osztályon belüli tudásszinteket próbáljuk egyforma szintre hozni, hogy minél hatékonyabb legyen a tanítási óra, és természetesen a kreatív programok is a délután folyamán valósulnak meg.

Nagyon sok foglalkozás teszi érdekessé a mindennapokat, például a környezetvédelem igen nagy szerepet kap, az ehhez kapcsolódó akciókat így a szelektív hulladékgyűjtést, faültetést a diákönkormányzat szervezi, s a diákok maguk ellenőrzik a többi diákot, hogy szelektíven gyűjtik-e a szemetet. Ezenkívül a földrajztanár, aki alpinista is, folyamatos kirándulásra viszi a gyerekeket, például palicsi éjjeli nagy kőrsétára,

részt vesznek a Fruška gora-i maratonon, néha nagyobb hegymászásra is vállalkoznak a gyerekek, és a Föld napja kapcsán mindig vannak érdekes rendezvények, programok, előadások. A másik terület a kreativitás és tehetséggondozás, melynek keretében minden évben különleges alkotások születnek. Ilyen volt Kosztolányi százméteres sálja, majd a következő években hulladékból mádárarszobrot, nemezből pedig fát készítettek, tavaly megnyitották a Csáth-szobát, az idén pedig megelevenítik azt a folyót, mely fölé Szabadka épült.

A szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium az idén is várja a diákokat, ennek érdekében diáktoborzó körutat is szerveztek, majd nyílt nap keretében személyesen is meg lehet ismerkedni az iskolával és az itt folyó oktatással. Minderről bővebben a www.tg.edu.rs internetes oldalon is olvashattok.

s.l

Elsősök a fonóban

Valamikor a fonóban a téli hónapokon át esténként a leánysegreg összegyűlt fonni, szombatot, vasárnapot és más ünnepnapokat kivéve, akár a legnagyobb sár vagy a legdühöngőbb zivatar ellenére is.

A fonóba járás kötelező volt, azokat, akik elmaradtak, felkeresték, kikolompolták, taligán húzták el a fonóba. A fonó volt a téli szórakozás és játék fő színtere, ezenkívül rendkívül nagy jelentősége volt a fiatalok társas élete, az udvarlás, párválasztás szempontjából. Különösen a leányfonókban alig várták a legények érkezését.

A közös játékok a párválasztással voltak kapcsolatosak, de szórakoztatták egymást tréfás történetekkel, anekdotákkal is... A fonó az udvarlás fő helyszíne volt. Az ún. legényjáró napokon keresték fel a fonókat. A fonóbeli udvarlás, a mások előtt történt ölbe ültetés, csók megengedett volt, holott az utcán még jóformán egymás mellett sem mehettek a lányok a legényekkel a hagyományos falusi szokások szerint.

Néphagyomány órán tanítónőink: **Turzai Valéria** és **Hain Tünde**, amikor ezekről a szokásokról meséltek, elgondolkodva jegyezték meg, hogy milyen jó volt akkor az élet. Ekkor született meg az ötlet, hogy elevenítsék fel ezt a néphagyományt.

Íme néhány életkép a műsorból!

T. V.

Kicsi kora óta dúdolgat

Tambura- és énekszóval pályázott a Fölszállott a páván az újvidéki Ivánovics Viktor

A népzene kedvelőknek nem hangzik ismeretlenül az Ivánovics vezetéknév, hiszen Tündének, a tüneményes hangú Fábri-Ivánovics Tündének köszönhetően immár csaknem két évtizede Vajdaság-szerte, a Kárpát-medencében, és talán azon túl is gyakran felhangzik, különösen népzenei körökben. Tünde hangja mellett, dalain nőtt fel unokaöccse, Viktor is, aki ugyan még csak ötödikes, de énekben, tambura-megszóllaltatásban több ízben megmutatta, hogy nagynénje nyomdokait jár.

Nem túl nehéz az ötödik osztály, de azért akad tanulnivaló is, Viktor és édesanyja

A legutóbbi siker helyszíne Mohács volt

Újvidéki otthonában kerestük fel, és azonnal megbizonyosodtunk róla, hogy a népzene nem az egyetlen szenvedélye. A városi házban ugyanis helye van díszhalnak, lemmingnek, macskának, vizslának, nyúlak..., ki tudja, minek nem, de még egy kígyónak is. Viktor leghőbb vágya volt, és a tizedik születésnapjára megkapta a felvételünkön is látható kígyót. Nagy gonddal eteti, gondját viseli, szereti. Én is megsimogathattam, és mondhatom, meglepően kellemes a tapintása, a bőre korántsem hideg, rideg.

Viktor sokoldalú fiú. Nagy szenvedélye mégis a zene. Népdalénekes, E-prim tamburán játszik. Felkészítő tanárai nagynénje, Tünde (ének), Fábri Géza és Oláh Sándor (tambura). A nála jóval beszédesebb édesanyja, Anna elárulja, Viktor kicsi kora óta dúdolgat, zenét hallgat, ha csak teheti, most viszont, ha másként nem lehet, skype-on keresztül tanul, és a nagyszüleinél gyakorol. Míg címoldali felvételünk készült,

Születésnap ajándék ez a kígyó, Viktor nagy kedvence

tamburaszó kísért bennünket a ház és az udvar minden pontján, amerre csak kerestük a fényképezkedésre alkalmas helyet. A foton is látható a tambura Viktor kezében. Úgy tűnik, az ének mellett Viktor valóban megkedvelte a hangszert, hiszen alig egy éve tanul rajta muzsikálni, de szinte részévé vált. Ezenkívül, vagy inkább elsősorban kiváló hangja van, énekével leveszi lábukról

az embereket. Zsenge pályafutása során a magyar népzene mellett belekóstolt a szlovák és a szerb dallamokba is.

Szülei beneveztek a Fölszállott a páva vetélkedőre: tamburával és énekkel fog fellépni. Reméljük, ezúttal sem marad el a siker, mint legutóbbi vetélkedése helyszínén, Mohács, ahol a nevezetes busójárás alkalmával rendezték meg a IX. Országos Népzenei Tehetségkutató Versenyt. Viktor szólista kategóriában első helyezést ért el.

Nem ez az első jelentős eredménye. 2012-ben és 2013-ban első lett szólóének kategóriában a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és az Újvidéki Rádió Szólj, Síp, Szólj! népzenei vetélkedőjén, tavaly pedig hangszer-szólista kategóriában érte el a legjobb eredményt. A XIII. ÁMV-n ugyan csak első lett a szólóénekesek között.

Viktor apukája, Zsolt elárulta, hogy fia cselgáncsozni is szeret, zöld öv jutott el, de a temerini Falco környezetvédelmi egyesület táboraikat sem hagyná ki, hisz az állatok a legjobb barátai. Persze sok mindent szeretne ő is kipróbálni, és ki is próbált: kosárlabdát, úszást, labdarúgást. És még ezzel sem mondtunk el mindent Viktorról, például azt, hogy öt nyelven kommunikál. Többet, vagy kevesebbet, de egyre jobban. Vegyes családba született ugyanis húgával, anyjuktól szlovákul, apjuktól magyarul tanultak meg. Szerb nyelvű tagozatra járnak, ahol, mint ti legtöbben, németül és angolul is tanulnak.

Nagy Magdolna

Akiknek a vérében van a tánc

Az idei bálozók

Először is szervezett tánciskolát **Tót Bagi Kinga**, a csantavéri Hunyadi János Általános Iskola fiatal tanára. Az érdeklődés nem maradt el, az órákon számos táncos lábú kisdíák részt vett.

Február utolsó napján, szombaton vizsgabál kereteiben zárult az oktatás. Az estélyen harminchárom fiatal mutatta be frissen elsajátított táncudását. A diákok standard és latin-amerikai táncokkal ismerkedhettek meg az év folyamán, de egy-egy órán a csárdás és kolo is helyet kapott a táncok között.

A feszültség a tetőfokára hágott, a nézők alig tudtak a helyükön maradni. Mindenkiben felébredt az egykori tánciskolák hangulata. A talpalávalóról **Lehócki Tibor** gondoskodott. A versenyen háromtagú zsűri bírálta el a táncosok teljesítményét. A bálkirály és bálkirálynő után második és harmadik helyezettet, valamint közönségdíjast is választottak.

Az idei év királynője **Sinkovics Anett**, királya pedig **Márton Tas** lett. A további dobogósok **Barna Liliána** és **Vituska Ádám**, valamint **Toldi Boglárka** és **Nagy Gábor**. A közönség szavazatai alapján a legjobb táncos **Budánovity Nikolett** és **Márton Tas**.

A táncbemutatók után a vendégek is táncra perdülhettek. A hangulat fergeteges volt, a bál hajnalban ért véget. Az biztos, hogy az elsajátított tudásnak senki sem látja kárát. Aki viszont az idén lemaradt, ne búsuljon, jövőre is lesz tánciskola! – jelentik az iskolából.

A zsűri és a díjazottak

Mindenki igyekezett a legjobbat kihozni magából

Ők bizonyultak a legjobbnak

A legszebbek

A kerékpározásnak is vannak szabályai

Játssz velünk!

A következő hetekben a biztonságos és élvezetes közlekedés, a kerékpársport kérdéseit járjuk körbe, jelentettük be korábbi számainkban. Összesen négy alkalommal egy-egy kérdést is felteszünk, a mai a második. A helyes válaszokat egyszerre, a játék végén kell majd beküldeni, öt szerencsés nyertesünket pedig a topolyai Capriolo cég fogja megjutalmazni kerékpár-kiegészítővel, illetve a testi erőnlétünket szolgáló eszközzel.

Két keréken gurulni – a mozgás és a szabadság öröme. Persze bizonyos kereteken belül, hiszen a kerékpár éppúgy közlekedési eszköznek számít, mint akár a nála jóval robusztusabb busz, villamos vagy autó. Ma már egyre többen választják a gyors és környezetbarát kétkerekűeket, de vajon tudják-e, milyen szabályok vonatkoznak a kerékpározókra?

Mindenki számára egyértelmű: a bukósisak, a fényvisszaverő mellény viselete, a kerékpáros kézjelzése irányváltoztatáskor, a visszapillantás, fékezés, váltás, kanyarodás szabályainak ismerete – életet menthet. Az alábbiakban a kerékpárosokra vonatkozó legfontosabb szabályokat foglaljuk össze, hiszen a biztonságos kerékpározás alapjainak elsajátítása valamilyen két keréken guruló, elhivatott, amatőr, kicsi és nagy bringás között érdeke.

Tipppek, hogy biztonságban, jól érezd magad a kerékpáron:

* Indulás előtt győződjünk meg arról, hogy a fékünk fog, a lámpánk épek, a lánc feszes! Próbáljuk ki a csengőt is, városi közlekedésnél igen hasznos eszköz! Ne feledkezzünk meg a bukósisak helyes beállításáról se!

* Nézzünk körbe, irányjelzéssel jelezzük: bekapcsolódunk a forgalomba. Ha többen kelünk útra, mindig egy sorban, egymás mögött haladjunk, jobb oldalon, szorosan az úttest szélén! Kerékpárúton egymás mellett is haladhatunk, ha ez a többi kerékpáros és gyalogos közlekedését nem akadályozza. Ha nincs kerékpársáv és az úttest kerékpáros közlekedésre alkalmatlan, a gya-

logosforgalom zavarása nélkül, legfeljebb 10 km/h sebességgel a járdán is szabad közlekedni.

* Az irányváltoztatást – hátratekintés után – a megfelelő oldalra kinyújtott kézzel kell jelezni. Kerékpárútról és lakott területen kívüli főútvonalról balra kanyarodni csak úgy szabad, ha leszállunk a bicikliről, és áttoljuk a másik oldalra.

* Csak 18 év feletti személy szállíthat pótülésen 10 év alatti gyermekket!

* A közlekedés szabályai, a közlekedési lámpák, táblák a kerékpárosokra is vonatkoznak, a várakozni és megállni tilos táblák a bicikliseknek is szólnak. Kereszteződésekben mindig lassítsunk, még akkor is, ha nekünk van elsőbbségünk, az autók és a gyalogosok helyzete itt a legnehezebb!

* Ne közlekedjünk elengedett kormányval, mert balesetveszélyes. Ne használjuk a kerékpárt kutyafuttatásra, mert a kutya elránthat, vagy rosszabb esetben jármű elé ránthat bennünket!

* Szürkületkor, sötétedéskor, éjszaka kapcsoljuk be a lámpánkat! Legyen alapszabály a látni és látszani elv! Azaz nem elég csupán, ha mi látunk az utakon, nekünk is látszani kell, ezért a hátsó lámpánk is égjen! A fényvisszaverő prizma (macskaszem) tovább növeli a biztonságot, de nem helyettesíti a lámpát.

* Lakott területen kívül kötelező a fényvisszaverő mellény használata.

* Ne feledjük, a biztonság hozzátartozik a kétkerekűek nyújtotta szabadságérzethez, odafigyeléssel mi is, mások is jól érezhetik magukat a közlekedésben!

Íme 2. nyereménykérdésünk (melyet a többivel együtt a játék végén egyszerre kell beküldeni címünkre): Sorolj fel legalább három gyors műveletet, amit ajánlatos elvégezni, és amiről jó meggyőződni, mielőtt kerékpárunkra pattanunk!

N-a

LELKIZZÜNK!

Szexualitás tinédzserkorban

(1. rész)

A XXI. században a tinédzserek számára a sexualitás elvileg nem számít tabu témának. A reklámokban, magazinokban és filmekben a legtermészetesebb módon jelennek meg az előbukkanó bájok és az egyértelmű szexuális célú mondanivalók. A különböző szexuális jellegű tartalmakhoz pedig bárki hozzáférhet pár klikkelés után az interneten is. Egyes vélemények szerint a mindent elárasztó, fülledt erotika azt is eredményezi, hogy a fiatalok egyre korábban kezdenek el szexuális életet élni.

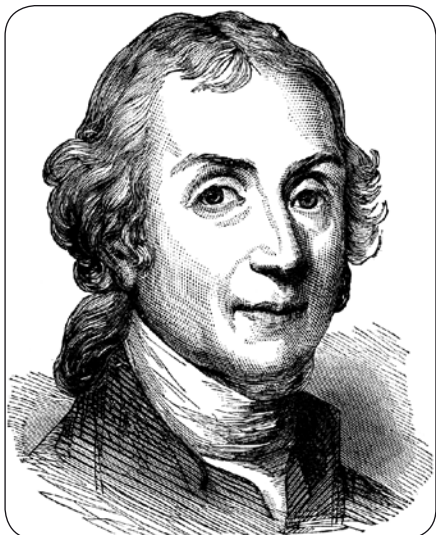
A szexuális szabadság egyáltalán nem jelenti azt, hogy a ma felnövő kamaszok többet tudnának a szexről, vagy számukra problémamentes lenne a szexualitás. Az első alkalom időpontjának jelentősége tehát nem véletlen, mert ha a kamasz lélekben még nem érett meg a szexre, az komoly károkat okozhat. A tizenévesek nemiség iránti érdeklődése teljesen természetes, de azon források többsége – mint a szülők vagy az iskola –, melyekhez fordulhatnak, általában szűkszavúak. Teljesen érthető, ha a kamaszok a legkönnyebben elérhető forráshoz, a médiához fordulnak.

Kelly Arbeau pszichológus és kollégái arra voltak kíváncsiak, hogy a „felnöttes” viselkedésmódokat folytató tizenévesek még idősebbnek gondolják-e magukat, mint az átlagos tinédzserek. Ehhez 12 és 19 év közötti fiatalokat kérdeztek ki szexuális és párkapcsolati tapasztalataikról, dohányzási, valamint alkohol- és drogfogyasztási szokásairól. A várakozásnak megfelelően azok a megkérdezett tinik, akiknek tapasztaltak a fent említettek közül bármelyiket is, idősebbnek érezték magukat az életkoruknál. Azok, akik a legidősebbnek gondolták magukat, hajlamosabbak idősebbekkel randevúzni, és szexuálisan is tapasztaltabbak a többiekénél. A szexuális tapasztalatszerzés a felnőtté válás egyik ismertetőjegye, ezért azok a tinik, akik ezen téren tapasztaltabbak a kortársaiknál, érthetően érzik magukat érettebbnek.

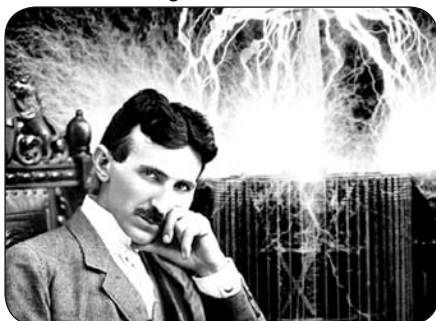
A megoldás kulcsa mindenképpen a felnőttekkel kialakított nyitott kommunikáció lehet. Ehhez először is arra van szükség, hogy a fiatalok számára szülei „kérdézhetőek”, vagyis nyitottak legyenek, hogy a gyerekek inkább hozzájuk forduljanak kérdéseikkel. Fontos, hogy amint a gyerekek elkezdnek érdeklődni testi kérdésekben, bizalommal fordulhassanak a szüleikhez. A szülőknek pedig korán és gyakran kell kifejezniük a szexualitással kapcsolatos véleményüket, és ha a kiskamaszok tudják, hogy szülei nem támogatják a korai nemi életet, kevésbé is lesznek hajlamosak annak idő előtti művelésére.

Kis Laura

Évfordulók nyomán

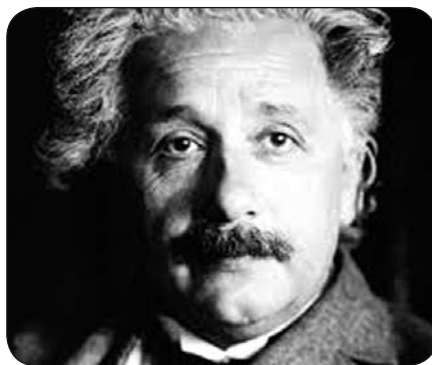

1733. március 13. – Megszületett **Joseph Priestley** angol természetbúvár, filozófus és teológus, az ammónia, a szén-monoxid és az oxigén felfedezője. Fieldheadben (Yorkshire) született. 1774-ben ólomoxidból vonta ki az oxigént, függetlenül Carl Wilhelm Seele német származású svéd kémikustól, akinek már 1771 és 1772 fordulóján különböző vegyületek melegítésével sikerült oxigént előállítania.

1895. március 13. – Leégett **Nikola Tesla** New York-i laboratóriuma. Hajnali 2 óra 30 perckor tűz ütött ki a New York-i 5th Avenue 33–35 szám alatti épületében. Az épület 2:20-kor távozó gondnoka egyetlen gázlámpát hagyott égve az alagsorban. 10 perc múlva, amikor visszatért, az épület már lángokban állt. A vitatott eredetű tűzben leégett Nikola Tesla teljes negyedik emeletet elfoglaló laboratóriuma. Megsemmisültek kísérleti modelljeinek százai, a jegyzetei, a tervei és eszközei, mintegy 50 000 dollár értékben. A laboratórium nem volt biztosítva. Tesla 6 órával a lesújtó esemény után már nekilátott legújabb oszcillátora újratervezésének. Legalább egy év kellett hozzá, hogy a legszükségesebb berendezéseket beszeresse.

1879. március 14. – Megszületett **Albert Einstein** (Ulm, Württemberg, Németország, 1879. március 14. – Princeton, New Jersey, USA, 1955. április 18.) német születésű amerikai fizikus, a relativitáselmélet kidolgozója. Tudományos körökben és a hétköznapi emberek számára egyaránt a legnagyobb 20. századi tudósoknak tartják. Ő fejlesztette ki a relativitáselméletet és nagy mérték-

ben hozzájárult a kvantummechanika, a statisztikus mechanika és a kozmológia fejlődéséhez. 1921-ben fizikai Nobel-díjjal jutalmazták „az elméleti fizika területén szerzett érdemeiért, különös tekintettel a fényelektromos jelenség törvényszerűségeinek felismeréséért.” Einstein vált a legmagasabb fokú zsenialitás szinonimájává, arcképe egyike a legismertebbeknek a világon. 1999-ben Einsteint a Time folyóirat az évszázad emberének nevezte.

$\pi = 3.14159265358$
97932384626433
83279502884197
71693993751058209749
4459230781640.....

1899. március 14. – **A Pí világnapja.** 1899-ben Larry Shaw amerikai fizikus a San Francisco-i tudományos múzeumban, az Exploratoriumban rávette néhány kollégáját, hogy március 14-én járják fel körbe-körbe, aztán egyenek egy pitét. A pi-napnak elnevezett rendezvényt következő évben is megismételték, a kezdeményezéshez más intézetek is csatlakoztak, és néhány éven belül nemzetközi ünnep lett.

A π (pi) egy matematikában és fizikában használt valós szám, értéke egészen pontosan nem meghatározható. A „Pi” a kör kerületének és átmérőjének hányadosa. Mivel irracionális szám, tizedes tört alakja végtelen, számjegyei nem ismétlődnek periodikusan. Archimédesz görög tudós $22/7$ alakban használta. Közelítő értéke: 3,1415926535 8979323846 2643383279 5028841971 6939937510 ...

Leggyakrabban a kör kerületének kiszámításánál használják, egységnyi sugarú kör kerülete π , kerekítve 3,14. Ez bármilyen kör esetében igaz. A görög π betű a pí (perimetrosz, azaz kerület) szót rövidíti. Ezt a jelölést először William Jones használta 1707-ben, majd Leonhard Euler által 1737-ben lett igazán ismert. A pí ritkábban Ludolph-féle számnak is nevezik, a német matematikus, Ludolph

van Ceulen tiszteletére, aki a pínek minél több tizedesjegyét próbálta meghatározni. Számítógéppel nagyjából 2,7 trillión számjegyre pontosan számolták ki az értékét, ami annyit jelent, hogy ha másodpercenként 1 számjegyet íránk le, akkor 49 000 évig folytathatnánk.

1848. március 15. – Győzött Pesten a **forradalom**. Március 15-e jelképpé vált, nemzetünk szabadságszeretét, szabadság utáni vágyát fejezi ki. A bécsi forradalom hírére a Pálvax-kör tagjai, élükön Petőfi Sándorral, Jókai Mórral és Vasvári Pállal elhatározták, hogy maguk szereznek érvényt a sajtószabadságnak. Alig néhányan indultak el Landerer Lajos és Heckenast Gusztáv nyomdájához, ahol cenzúra nélkül kinyomtatták az Irinyi József által megfogalmazott 12 pontot, valamint Petőfi lelkesítő költeményét a Nemzeti Dal-t. Délután nagygyűlést hirdettek a Nemzeti Múzeum elé, ahol már több tízezer ember jelent meg. Itt felolvasták a 12 pontot, és Petőfi is elszavalta költeményét. Ezután a Várba vonultak, hogy a Helytartótanáccsal elfogadtassák követeléseiket. Ez teljes mértékben sikerült, így vér nélkül győzött a forradalom. Az összegyűlt tömeg követelésére Táncsics Mihályt is szabadon bocsátották.

1874. március 17. – Megszületett **Kincsem**, a csodakanca. Gróf Blaskovich Ernő birtokán született. Pályafutása során 54 versenyen indult, és valamennyit megnyerte. Kincsem a telivér tenyésztés történetének legendás alakja. Teljesítménye, amit azóta sem ért el a világ egyetlen versenylova sem, nemcsak tulajdonosának, hanem az egész magyar állattenyésztésnek szerzett hírnevet, megbecsülést szerezte a világon.

Szépek, de mérgezőek

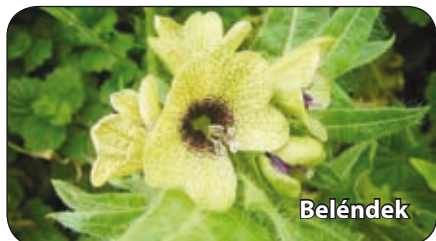
Alig várjuk a tavaszt, de érkezésére nemcsak mi, emberek, hanem az állatok, és a növények is vágnak. Néhány jó tanács azonban nem árthat meg. Vigyázzunk pl. a kedves, vonzó virágokkal, hisz tekintélyes részük mérgező!

Bár tavasszal nyíló növények a **nárcisz**, a **krókusz** és a **tulipán**, hagymájukat a legtöbbször nyár végén felszedik, és előfordul, hogy a kislányok elcsenik a bakakonyhába alapanyagának. Ezek a virághagymák azonban mérgező hatásúak, így mindenképpen óvakodni kell ezeknek a növényeknek a hagymájától, különben hányás, hasmenés, ájulás lehet a főzőcske vége. A tulipán esetében jó tudni, hogy virágja és levele lenyelve irritáló hatású, és nagyobb mennyiségben még szív- és keringési zavarokat is kiválthat.

Érdekes és mutatós virágai miatt nagyon szeretik a kertészek a **gyűszűvirágot**, és bár gyógyászati értéke is van, maga a növény a virágaival együtt mérgező. Lenyelve hányást, hasmenést, szívritmuszavarokat okozhat. A leveleiből kivont anyagot szívelégtelenség ellen használják különböző gyógyszerekben, de a hatásos és a halálos dózist nagyon nehéz megkülönböztetni egymástól: nagy mennyiségben a növény könnyen halálos is lehet.

Beléndek

Utak, szántóföldek mentén gyakran előforduló növény a **beléndek**, de a vadvirágcsokorba már nem ajánlatos beletenni. Kellemetlen szagú, mérgező hatású ugyanis, magjai és gyökerei különösen, szára és virága kevésbé, de nagy mennyiségben fejfájást, szédülést, hallucinációkat, beszédzavarokat eredményez. Bolondító beléndekként is ismert, és még szárítva is kifejti mérgező hatását.

A **trombitavirágot** falrészek, kerítések befuttatására használják, hiszen gyönyörű, trombita alakú virágaival, szép leveleivel minden kertnek csak díszje lehet. A kis trombiták azonban jó, ha nem kerülnek egy játékos kedvű gyermek kezébe: hallucinációkat, bőrirritációt okozhat. Kamasz gyermekeknél előfordul, hogy ismerve tudatbefolyásoló hatását, teát főznek belőle, de az ilyen kalandok általában a kórházban végződnek.

Hatalmas, bordó leveleivel, szép virágával sok kertnek a díszje a **ricinus**, amely még vakondúzó hatásáról is ismert, ezért kiskertekbe gyakran ültetik. A gyönyörű növény viszont – melynek érdekes alakú leveleivel és virágával szívesen játszanak a gyerekek – akár halálosan mérgező is lehet: magjaiban egy ricin nevű anyag található, mely olyan erős mérgező, hogy hat megevett mag egy felnőtt, egy-kettő pedig egy gyermek halálát okozhatja.

Örökzöld, sötét színű levelei és élénkpiros bogyói miatt nagyon kedvelt növény a **tiszafa**, ám elég egy tizenöt centis darabka

az egyik ágából: megrágcsvára, lenyelve már képes megölni egy embert. A magköpenyt kivéve minden része erősen mérgező, még az elhervadt, lehullott, elszáradt levelek is. Lovak, szarvasmarhák és más háziállatok is haltak már bele tévedésből vagy figyelmetlenségéből adott tisztafaágakba, de emberek is: a kezdeti tápmolygás, remegés, görcsök után hamar szívelégtelenség végez a tisztafa fogyasztókkal. Nem véletlenül tilos játszótérek, óvodák, iskolák környékére ültetni. A felvételen a termése.

Nem utolsósorban a zöldségfélék részéről is leselkedik ránk veszély. A **rebarbara** leveleiből finom kompót készül, miközben levele oxálsav-tartalma miatt nagy mennyiségben már mérgező hatású. A **krumpli** talajban kifejlődő gumói mindennapi ételünk részét képezik, míg a föld feletti virágok, zöld termések, illetve az éretlen burgonyagumók mérgező hatásúak, akár légzésbénulásért is felelősek lehetnek. A nyers és csírázó **babszem** is gondokat okozhat nagy mennyiségben, ám főzés hatására már ártalmatlanná válik. A **paradicsombokorral** sem árt óvatosnak lenni: szára, levelei, éretlen termése egy mérgezőanyag-tartalmú központ szerint szolanin nevű anyagot tartalmaz, mely hányingert, hallucinációkat, akár halált is okozhat. A bogyókban ez az anyag az érés vagy savanyítás során felbomlik, így a télire eltett zöldparadicsom veszélytelen.

Hihetetlen barátság egy bagoly és egy kutya között

Tanja Brandt, a német állatfotós egy meglepő és kedves állatbarátságot örökített meg fotóin. Egy kis kuvik kötött szoros barátságot Tanja kutyájával, amit Tanja egy lenyűgöző fotószorozatban örökített meg. Ingó és tollas barátja, Poldi bizonyítja, hogy nincs lehetetlen. Ráadásul a jelek szerint imádják, ha fotózzák őket.

A pingvinek csupán savanyú és sós ízezt érzékelnek

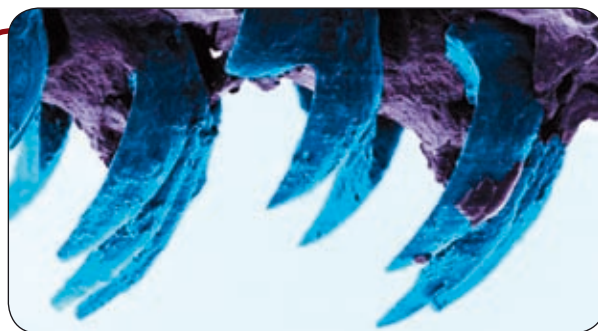
Az evolúció során a pingvinek érzéketlenné váltak az édes, a keserű és az ötödik, úgynevezett umami ízre, így ma már csupán a savanyú és a sós táplálékokat érzékelik – állapították meg a szakemberek a röpképtelen madarak genetikai vizsgálata alapján. Az állatok többsége számára az ízérzékelés alapvető fontosságú a túlélés szempontjából, ugyanakkor a pingvineknél nem bír akkora jelentőséggel, mivel ők egészben, rágás nélkül nyelik le a halat. Sok más madár sem képes az édes táplálékok ízlelésére, de vannak receptoraik a keserű és az umami ízek érzékelésére.

A szakemberek a pingvinek genetikai térképének tanulmányozásakor vették észre, hogy az állatok híján vannak bizonyos ízérzékelésért felelős géneknek. A kutatók az állatok DNS-ének alaposabb vizsgálatával felfedték, hogy mindegyik pingvinfaj elvesztette az édes, a keserű és az umami ízlelésének képességét, és az állatok ma már csupán a savanyú és a sós ízezt érzékelik.

„Az a tény, hogy egészben nyelik le a táplálékot, valamint nyelvük szerkezete és működése azt sugallja, hogy a pingvineknek nincs szükségük ízérzékelésre” – magyarázta a vizsgálatot vezető Csien Csang, a kínai Vuhani Egyetem és az amerikai Michigani Egyetem professzora, hozzátéve, hogy ugyanakkor nem tudni, vajon ez a sajátosság oka vagy következménye az állatok jelentős ízlelésvesztésének. A Current Biology című folyóiratban közölt tanulmány szerint a jelenség egyik magyarázata az antarktisi környezet lehet. Az édes, umami vagy keserű ízek receptorai nem képesek jeleket küldeni az agynak nagyon alacsony hőmérsékleten. A kutatók szerint ez a pingvinek ízérzékelésének fokozatos elvesztését eredményezhette.

ÁLLATKIRAKAT

Egy tengeri csiga foga lehet a legerősebb biológiai anyag a Földön

Egy tapadó tengeri csiga parányi foga a természet legerősebb biológiai anyaga: az ásványok és fehérjék alkotta fogacskák a pókfonalnál is erősebbnek bizonyultak.

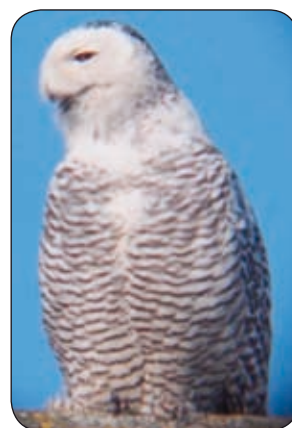
A közönséges csészecsiga parányi fogaktól hemzsegő nyelvvel kaparja le táplálékát a sziklákról, és ezzel vájja ki az üreget, ahol megtapad. Az ásványokból és fehérjékből álló anyag mintait a kutatók laboratóriumban tesztelték. Megállapításuk szerint ez az anyag erősebb, mint a pókfonal. A titka abban rejlik, hogy az anyagban rendkívül vékony ásványi rostok tömörülnek nagyon szorosan. A tudósok szerint a felfedezés segíthet olyan, a korábbiaknál erősebb anyagok létrehozásában, melyekből repülőket, autókat, hajókat vagy akár fogtömést is lehet készíteni. „Úgy is el lehet képzelni, mintha egyetlen spagettiszál tartana meg 3 ezer fél kilogrammos cukorcsomagot” – mutatott rá a kutatás vezetője.

Százhuszonnégy év után újra láttak hóbaglyot Magyarországon

Több mint száz év után először láttak hóbaglyot Magyarországon. Február 14-én, Bálint napján a Baranya megyei Bólyról jelentették a Madártani Egyesületnek, hogy az egyik ház tetején hóbagoly tanyázik. Az eset azért is rendkívüli, mert ennek a madárritkaságnak a látogatását eddig egyetlen alkalommal hitelesítették Magyarországon. Legutóbb több mint száz éve, 1891 novemberében Újszász mellett láttak egy példányt.

Az egyesület madárfigyelő szakemberei később személyesen is meggyőződtek a madár létezéséről. A felfedezés után rövid időn belül több megfigyelő érkezett a területre, és teleszkópon keresztül készült felvétel is tudtak készíteni a bolyi hóbagolyról.

A hóbagoly előfordulása Európa középső részein nagy ritkaságnak számít, délre húzódnak a legfontosabb oka az

északi tájak zord időjárása és a többek között ebből is adódó táplálékhány. Elterjedését tekintve a sarkvidéki tundrák fészkelő madara, megtalálható Kanadában, Alaszkában és Euráziában is. A megfigyelt példány eredetéről megoszlanak a vélemények, további információkra van szükség ahhoz, hogy a madárritkaságok hitelesítéséért felelős bizottság döntsön a besorolásról.

RÜGYFAKADÁS

Borászat

Érdekelt, hogyan készül a bor, ezért Samu Józsi bácsinak tettem fel pár kérdést a borászattal kapcsolatban.

- Mi ösztönözte, hogy ezt a szakmát válassza?
 - Vonzalmat éreztem iránta, mert szeretem a bort.
 - Hány éve borász?
 - Tizenkét éve foglalkozom vele.
 - Hogyan megy végbe a szőlő kiültetése?
 - A szőlőtőkék kiválasztásával kezdődik. Az éghajlatnak megfelelően kiválasztjuk a fajtát, télen beoltjuk, és erjesztjük, hogy összeforrjon. Az oltott vesszőket kiültetjük a szőlőiskolába.
 - Mi szükséges a kiültetéshez?
 - Legfontosabb a huzalrendszer és az oszlopok, valamint a tőkék helyei.
 - Mikor terem a szőlő?
 - A szőlő a kiültetés után három évre fél termést hoz, hat év után meg hozza a teljes termést.
 - Mi történik, ha a szőlő beérik?
 - A szüretelés következik, vagyis amikor szétválogatjuk a beteg és az egészséges fürtöket. Ezeket a rekeszekbe pakoljuk eladásra vagy pedig otthoni feldolgozásra.
 - Mi lesz, ha a szőlő otthoni feldolgozásra kerül?
 - A szőlőt ledaráljuk, majd erjesztőkádba engedjük, ahol borrá erjed.
 - Mi támadhatja meg a szőlőt?
 - A szőlő legnagyobb ellensége a gombabetegség, ezt vegyszerezéssel lehet megelőzni.
 - Hány szőlőfajtát termesztenek?
 - Négy fajtát: csereszegit, kékfrankost, szürkebarátot, chardonnay-t.
 - Kik segítenek a gondozásban és a szüretelésben?
 - Legtöbbet barátok, kedves szomszédaim és a segítőkész rokonaim segítenek.
- Remélem, hogy Józsi bácsinak rengeteg szőlője lesz, és továbbra is finom borokat fog készíteni.

Orosz Nikolett, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye

Harc a bikával

A nevem Toldi Miklós. Elég magas, fekete hajú, erős férfi vagyok. Egyszer, amikor Pesten jártam, leültem egy padra. Arra figyeltem fel, hogy hirtelen nagy lármá, sikoltás támadt. Egy nagy, szilaj bika futott az utcán. A mészároslegények és az emberek pedig csak futottak, amerre láttak a bika elől. A legények szóltak a kutyáknak, hogy menjenek utána. Mentek, kapták is a nagy állatot, de az sem hagyta magát. Azt kiabálta, mindenki:

- Elébe! Elébe!
- Felálltam a padról, és bevártam a bikát az út közepében. Mindenki azt mondta nekem:
- Órült vagy!
 - Nem látod, hogy a bika feléd jön?
- Gondoltam magamban:
- Hogyne látnám.
- Amikor a hatalmas állat meglátta, hogy az útjába álltam, elkezdett karnálni a porban. Odaért elém. Összeszedtem a bátorságom, és megfogtam két hegyes szarvát. Fordítottam rajta kettőt, és már lent is volt a földön. Mindenki kiabált:
- Éljen! Vége!
- Én még nem engedtem el. Szóltam a mészárosoknak, akik hozták is az erős köteleket. Odakötötték a szarvasmarhát egy gerendához. A legények egy kis házhoz mentek aludni, én pedig leültem a vágóhíd szélére. Ott akartam aludni azon az éjjelen, de a mészárosok nem hagyták, hogy ott legyek. Kidobták nekem a bika nyers máját. Az volt a köszönet száz meg száz életért. Arra jött egy éhes kutya, odaadtam neki.
- Eszembe jutott édesanyám képe, aztán az özvegyasszony, hogy zokog a sírnál. Ez volt hát a köszönet több ember életéért: egy nyers szarvasmarhamáj, és még egy köszönöm szót sem kaptam. Mit mondjak, rosszul esett, de a lényeg az, és erre büszke vagyok, hogy megállítottam egy bikát.

Sóti Zsófia, 6. osztály, Kís Ferenc iskola, Oromhegyes-Orom

Az én utcám tavasszal

Az én utcán, Becse egyik legszebb kertvárosában helyezkedik el. Az utcám, amelyben lakok, keskeny, rövid utca, melynek egyik felén szebbnél szebb házak vannak, a másik felén zöldövezet terül el, és mögötte társasházak vannak. A zöldövezetet rendezik, szépre vágják a fűvet, virágot ültetnek. A fák tavasszal kizöldellnek, a madarak csiripelnek, és élvezet ilyenkor kint lenni, sétálni, kerékpározni, játszani az utcán. Az egész utca gyönyörű, tiszta, a házakban szebbnél szebb virágok, az árvácskák az elsők tavasszal, majd a folyós muskátlik ékeskednek a teraszokon és a balkonokon. A pázsitokat az emberek gondozzák, és a házak környéke úgy néz ki, mint egy igazi fűszőnyeg, szóval gyönyörű. Este az udvarokban szolárlámpák világítanak. Testvéremmel nagyon szeretünk az utcán biciklizni, és a hársfavirágzásakor a legjobb a levegő illata, ilyenkor gyakran sétálunk is. Én nagyon szeretem az utcámat, és örülök, hogy itt lakok.

Kovács Lídia, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

E határ szerelmese

*Kacsingat reám a határ,
Melynek dombjain ott ül a magány.
Könnyes szemmel nézem, hogy betér,
S így ringat engemet a fény.*

*Szerelem ez? Vagy csak délibáb?
Fojtogat, kínoz legbelül, mint valami átkozat.
Karjaim kitárom, akár egy áldozat,
Mert remegő testem olyan, mint egy rongydarab.*

*Furcsa hangod nékem muzsikál,
Csábít, csalogat, akár egy megrögzött pillanat.
Lelkem keserves, ha nem mehet,*

*Csak a pusztá csábít engemet.
Szerelem ez, tiszta és őszinte,
Így egyedül csak nála lesz értelme.*

Szedlár Dániel, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nikolics Blanka, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az én kisbolygóm

Az én kisbolygómról fogok írni. Én is szeretnék egy kisbolygón élni, mint a kis herceg. Magammal vinném a kiskutyámat is. Szerintem jól boldogulnánk. Nemcsak a kutusomat vinném magammal, hanem egy-két barátot is, meg persze pár évre elegendő élelmet, úgysem maradnék ott örökre. Legjobban azért szeretnék elmenni, mert ott nincs sem iskola, sem munka. Építenék a barátokkal egy házikót. Jó kis menedék lenne. Úgy nevezném el a kisbolygót, hogy E142 kisbolygó. A bolygó körül szép csillagok lennének, és mi csodálhatnánk őket. A bolygóm mellett lenne egy bolygócska. Tényleg nagyon kicsi. Tele lenne cukorral és csokoládéval. A neve Édesség bolygó lenne. A vizet a vizes bolygóról lehetne vinni. Annak a neve Víztorony bolygó lehetne. Minden nap elmennék édességért és vízért. Mikor hazatérnék, játszanék egy kicsit a kutusommal. Azután boldogan lefeküdnék és aludnék.

Szabó Edvin, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A világ sötét oldala

Hittanból mindig azt tanultam, hogy az Úr megteremtette az embert a saját képmása alapján. Körülnézünk ebben a világban, felvetődik a kérdés, hogy milyen ez az arc, milyen ez a jellem és milyen lett az az ember, aki ilyen világot teremtett magának.

Ha körülnézünk ebben a mi fogyasztói társadalmunkban, amelyben lassan kivesznek az emberi értékek, látjuk, hogy a pénz az úr és ennek a megszerzése az egyetlen, ami számít minden más árán. Minden haladásnak, újításnak megvan az előnye, de leginkább a hátránya. A legutolsó nagy fejlesztést a kőolaj és a villanyáram hozta. Mindenki örült, amikor a futószalagról legördültek az első autók, hiszen gyorsabban tudtak árut és embereket eljuttatni egyik helyről a másikra. Ám ez a haladás nagy és sötét árnyékot vet, háborúk folytak a kőolajért, több millió embert öltek meg, és akkor még nem említettük a környezetszennyezést, a zátonyra futott tartályhajókat és a kőolajban vergődő állatokat, vagy a kőolajszármazékokból készített pillepalackokat, amelyek végül a szeméthalmokon végzik vagy esetleg rákkeltő, illetve allergiakiáltó lábbeli és ruha készül belőlük valahol Kínában. Az autóink is egyre gyorsabbak lettek, van is a hullaszállítóknak dolguk! A másik nagy nélkülözhetetlen dolog az életünkben a villanyáram. El sem tudjuk képzelni az életünket nélküle. A villanyáram meghozta a technikai dolgok fejlődését. Mindenki örül az első tévéműsoroknak, és most más sajnós a sorozatok rabjai vagyunk. A számítógépet és a világhálót is azért hozták létre, hogy megkönnyítsék a tudósok dolgát. Ma ott tartunk, hogy a korombeli fiatalok nem barátkoznak egymással, nem beszélgetnek, hanem naphosszat a számítógép előtt ülnek, bugyuta játékokat játszanak ismeretlen emberekkel a világ különböző tájairól. Nem erény már a család, a másság a trendi. A szülők naphosszat dolgoznak, a gyerekek magukra vannak hagyatva a napközitől az egyetlenemig. A közös családi program a hétfévi bevásárlás lett, vagy az „Itt egy ezres, csak hagyd békén” lett a módi.

Elgondolkodhatunk, hogy a sok technikai fejlődés fénye nem túl erős-e, és nem lett sokkal több a sötét árny, amelyet létrehozott? Tegyük érte, hogy ne legyen ilyen sötét a világunk, őrizzük meg a régi emberi értékeinket és jó tulajdonságainkat!

Virág Ariadne, 8. osztály, Vuk Karadžić iskola, Bajmok

Miskolci Helga, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Gondviselés

Amikor apu egy hideg, esős, késő őszi délutánon beállított a hóna alatt egy ijedten gágogó libával, amelyet fizetség gyanánt adtak neki az iskolában, anyu ideg összeroppanást kapott.

(Szakmány György: Apu nem megy sehova)

Nem tudtam mire vélni. Anyut annyira megviselte a dolog, hogy értelmetlenül zagyvált össze-vissza, s még apu is majd' sírva fakadt.

– Menj fiam, vidd hátra az ólba! Majd én megnyugtatom anyádat.

Nem ellenkeztem, de nem is lett volna rá időm, mert apám a hónom alá nyomta a libát, majd anyám mellé ült. Kifelé menet még hallottam apám hangját.

– Éva, vedd el az öcsit anyutól, és menjetek a szobádba!

Régóta nem volt már baromfi a házunk körül. Még tavaly megfojtotta egy róka mind. Tehát a liba most maga lesz ott bent. Bevallom, kicsit örültem is neki, hogy lesz valami az ólban, mert még mikor a róka elvitte a tyúkokat és a kacsákat, úgy kitisztítottam az ólat, hogy lakni lehetett volna benne. Mikor betettem a libát az egyik fészekbe, az ijedten felugrott a legfelső (kakasoknak szánt) alvó deszkára, és gágogni kezdett. Én nem törődtem vele, hanem friss fizet és kukoricát adtam neki. Ekkor viszont lecsillapodott, odament az etetőhöz és falni kezdte a kukoricát.

– Te aztán éhes vagy! – gondoltam magamban.

Sokáig elnéztem, ahogy így eszik. Mikor befejezte, ivott egy kicsit, majd beleült a fészekbe nyugodni. Úgy tett, mintha ott sem lennék. Végül meguntam a társaságát, és megettettem a többi állatot is. Ezután bementem. Jómagam is ettem. Anyám lefeküdt az ágyra, és nagyokat sóhajtott.

– Új állást kell keresnem. Valami kifizetődőt. Lehet, hogy elmegyek külföldre dolgozni – mondta apám nagy büszkén.

– Megettettem. A liba evett és ivott.

– Neked kell vigyáznod anyádra – nézett mélyen maga elé.

– Tán csak nem indulsz el máris? – hördültem fel.

– Nincs más választásom – ezzel kezelt nyújtott nekem.

Éjfélre már elment. Én anyámat nyugtattam, ám egyszer csak felhangzott a liba gágogása. Én gyorsan kifutottam az ólba, hogy lássam, mi a baj. Nem volt ott semmi baj, csak az a tyúkeszű liba nem tudott magával mit kezdeni. Ekkor fényt pillantottam meg a fészekben. Nem tudtam, mi az, hát közelebb léptem. Egy tojás fénylett a zseblámpám fényénél. Elvettem, és bevitettem anyámnak. Csodálkoztam, hogy már tojt, mivel még csak pár órája hozta apám. Lefeküdtem aludni.

Másnap reggel újabb gágogásra ébredtem. Gondoltam, biztos megint tojt. Hát nem tévedtem, ugyanis tizenöt tojás volt a fészekben. A liba viszont nem ezért gágogott, hanem azért, mert sem kukorica, sem víz nem volt az ólban. Örvendezve mondtam el anyámnak a jó hírt. Ő maga is nagyon megörült neki. Ám még csak ezután jött a java, ugyanis egy hét alatt százkét tojásunk lett. Elkezdtek árulni őket. Egy hónapig így történt. A hónap végén apa is hazajött. Hatalmas lakomát készített anyám az ételből, melynek árát a tojások eladásából nyertünk. Apám nem ment vissza dolgozni, hanem velünk maradt. Eltelt egy év. Mint minden vasárnap, most is egy teherautó érkezett a házunk elé. Ez a teherautó üres tojástartókkal érkezett, és tojással telepakolva távozott tőlünk. Ez azért volt lehetséges, mert a libának nemrég kislibái kelnek ki, amelyek mostanra szintén elkezdtek tömeges mennyiségű tojást tojni. A lényeg, hogy a családunk nagy tojáskereskedelemben kezdett. Most már rengeteg tojást tojnak a libáink hetente.

Örülök, hogy most már apámnak sem kell távol a családjától munkát vállalnia.

Pauzárt Dávid, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Hírek és álhírek

Tökfesztivál

Az idén megrendezték a XVI. Őszi Tökfesztivált Kiszöcsögön. Az eseménysorozatot a híres Töktánc zárta le, amely minden eddiginél több látogatót vonzott. A versenyt a Tibeti Szerzetestök-pár nyerte, akik bécsi keringőjükkel kápráztatták el a zsűrit.

Hófúvás a Dakaron

A 2015-ös évi Dakar ralit már az első héten a mezőny fele feladta. Ennek fő oka az időjárás kiszámíthatatlansága és a gyakori balesetek. Az egyik kamion elakadt a hóban, de szerencsére egy épp arra járó arab kereskedő kihúzta a zsiráfjával. A sofőr szerencsésen megúszta a kalandot.

Nagy Zsuzsanna, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

Család

Család – ez az a szó, amit ha meghallunk, szívmengető érzésekkel leszünk tele. Szerintem valamennyi embernek a rokonsága a legfontosabb. Köztük nekem is, hiszen ha jól belegondolunk, mindenkinek az anyukája, testvérei vagy nagyszülei az elsődlegesek az életében. Igazából én csak azokat az embereket sajnálom, kik nem érezhetik, milyen az anyai ölelés, apukától egy jóleső puszí, vagy a testvérekkel való játszadozás... – ez az, ami hiányozhat annak az életéből, akinek valami úton-módon nincs már családja.

Nagyon szerencsésnek érezhetem magam, mert nekem megadták mindaz, ami jó pár személynek nem. Vannak olyan időszakok mindenki életében, mikor azt kívánja, hogy „bárcsak kicserélhetném a családomat”, vagy „bárcsak ne ilyenek lennének a szüleim” – igazából, mikor ilyeneket mondunk, nem gondoljuk komolyan. Hiszen mindenkinek úgy jó a család, ahogy van, még akkor is, ha olykor-olykor változtatni is szeretnénk rajta. Néha a pokolba is kívánjuk egymást, de még az is megbocsátható, mert ilyenkor csak a düh beszél belőlünk. A minap, mikor hazaértem az iskolából, rögtön a számítógép elé ültem, erre anyukám jól lekiabált, hogy mindig csak számítógépezek, nehogy kimennék a friss levegőre. Ekkor én is nagyon felháborodtam édesanyámra, de hamar elszállt a haragom, és kimentem a selymes fűre labdázni. Történik olyan eset is, mikor minden a legnagyobb rendben van, békesség, szeretet uralkodik közöttünk, akkor meg olyanokra gondolunk, ahogy „itt valami baj van”. Mindig csak a rosszat feltételezzük, ahelyett, hogy élveznénk az együtt töltött időt. Mikor megajándékozzuk egymást, akkor is az a legszebb gesztus, mikor szívből jön a meglepetés. Nekem még az a fontos a családkunknál, hogy alapvető a bizalom, és ne hazudjunk egymásnak, mert az egyszer úgyis kiderül. Ha mégis picit változtathatnék a klánomon, akkor is csak pár dolgot alakítanék rajtuk. Anyukám dühkitöréseinek számát állítanám kicsit kevesebbre, apum lelkizését csökkenteném, és növelném a humorát, a kistestvérem sírását csillapítanám, és a nővérem hisztizését fogná vissza parányit, és már tökéletes is lenne a családom. Magamból pedig a pókoktól való fóbiám venném el, és ha már így magamról beszélek, megemlíteném, én milyen családot szeretnék, ha nagy leszek. Szeretném, ha nekem hasonló családom lenne, majd nagykoromban, mint ez a mostani, csak akkor persze én lennék az anyuka. Bennem ezek az érzések kavarnak a család szóval kapcsolatban.

Mándity Blanka, 7. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Meglátogattam Nemeceket

Régen történt. Már magam sem tudom, hogy valóság volt, vagy csak álmodtam. Nyári táborban voltam. Ott találkoztam egy kis, törékeny, szó-féle fiúval, Nemecek Ernővel.

Jól összebarátkoztunk, de amikor véget ért a tábor, sajnos elváltak újaink. Mielőtt hazaindultunk volna, azt mondta:

– Ne bússulj, Áron, találkozunk még. Majd egy hétvégére meghívlak magunkhoz. Rendben?

Én azt feleltem:

– Rendben.

Már fél év is eltelt, mikor jött egy levél, hogy szeretne meghívni magukhoz. Másnap reggel a vasúttállomáson elbúcsúztam szüleimtől, és elindultam a vonattal Nemecekhez. Mikor megérkeztem, nagy szeretettel vártak. Felpakoltam csomagjaimat a kocsijukra, és elindultunk a házukba. Ott lepakoltam, és megkínált egy szelet lekváros kenyérral, majd kísértünk a grundra, ahol körbevezetett és bemutatott a barátainak. A barátai neve: Boka, Csele, Csónakos. Csónakos kivett a zsebéből egy csomag üveggolyót, majd elkezdtünk golyózni. Egy kis idő múlva megjelent két fiú, akik azt mondták:

– Adjátok ide a golyóitokat!

Nemecek felállt, és ezt felelte:

– Nem adjuk oda, ez a miénk!

Ahogy láttam, hogy a szóke, törékeny fiú milyen bátor a két nagyobb fiúval szemben, én is és Nemecek barátai is bátorságot kaptunk. Mi is azt mondtuk:

– Nem adjuk oda, ez a miénk!

A két fiú megfordult és elment. Mi még a golyóztunk és labdázunk, majd a nap végén hazamentünk, megvacsoráztunk, és este az ágyban még sokáig suttogtunk. Másnap reggel elbúcsúztam tőlük és hazaindultam.

Csodás napot töltöttünk együtt. Úgy érzem, őszinte, igaz barátokra tettem szert.

Búcsú Áron, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Kellemesen meglepett bennünket az a sok fantáziadús fogalmazás, melyet még a múlt héten küldtek a dorozslóiak. Szakmány György: Apu nem megy sehova műve szolgáltatva az alaphelyzetet, amire építve egy sor szellemes, ötletes, a család összetartó erejére építő fogalmazás született. Örömmel válogatunk közülük, a gondot az jelentette, melyiket hagyjuk ki.

A család és mindennapi életünk igencsak benne van az ehetségi válogatásban, a kedvenc háziolvasmányok úgyszintén, viszont vers csak egy van. Ennek több oka van, mégis döntő, hogy kevés jó vers érkezik. Bízunk benne, hogy a tavasz érkezésével a lírai hangulat is eluralkodik, versírásra ösztönöz benneteket.

*Ugyanakkor szorgalmasak voltak az **őbecsei Petőfi Sándor** iskola harmadikosai: Ördög Tímea, Ördög Noémi, Milinkov Jaszmina, a **szabadkai Ivan Goran Kovačić iskolából**: Fekete Laura, Barna Léna, Fekecs Petra, Gellér Noel (5. osztály), Szabó Csongor, Molnár Alex, Dózsai Petra, Kovács Afrodita, Kovács Viktória, Pásztor Annamária, Kapor Tamara (6. osztály), Bálint Beáta, Sótányi Zsófia, Cibolya Sztella, (8. osztály), a **szilágyi Kis Ferenc iskola** nyolcadikosai: Tari Eleonóra, Mészáros Noémi, a **csantavéri Hunyadi János iskolából**: Kozma Henrietta, Réti Adrián, Budemac Karlina, Dimovics Leonardó, Pesti Ákos, Horvát Kilián, Kovačević Sanja, Ilyés Máté Zénó, Kozma Valentian, Sáfárány Erik (6. osztály), Szabó Lóránt, Csákány Krisztina, Mecserik Anita, Petric Dórián, Nagy Gábor, Balázs Nikolett, Nagy Zsuzsanna (8. osztály), a **szabadkai Đuro Salaj iskola** negyedikesei: Jenei Noel, Brindza Kocsis Erik és Richárd, és a **szabadkai J. J. Zmaj iskola** negyedikesei: Kovács Laura és Katancsity Márk.*

Köszönjük a fáradozást! Várjuk a tavasz ihlette újabb munkáitokat.

Nagy Magdolna

Indul a nap

Minden reggel fél hétkor ébreszt az anyukám.

Gyorsan kiugrok az ágyból és megmosakszom. Ezután kiválasztom a ruhámat, majd felöltözöm. Ekkor már az asztalnál vár a testvérem, és együtt reggelizünk. Reggeli után a frizurám következik. Ilyenkor kitalálom, hogy hogyan legyen összefogva a hajam. Fogmosás után iskolába indulok.

Mindig vidáman sietek, mert ott találkozok a barátnőmmel.

Ördög Noémi, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Némedi Annamária, 1. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

A tündér aranyalmája

Élt egyszer egy asszony, aki egyetlen fiával tengődött nagy szegénységben. A fiú minden nap az erdőbe járt tűzifáért. Egy nap megpillantott a fák között egy gyönyörű tündért, akinek a nyakában egy aranyalma lógott. A tündér megszólította a fiút, mert érdekelte, mi járatban van arrafelé, majd megkérdezte tőle, nem lenne-e kedve vele tartani, hogy megnézze a barlangját.

– Ha velem jössz, gazdag emberré teszek!

Ám ekkor a fiú egy hangot hallott a fejében, mely arra figyelmeztette, hogy ne fogadjon el semmit a tündértől. De a tündér újra megpróbálta.

– Gyere velem fiú, gazdag és boldog leszel!

A hang azonban ismét arra intette a legényt, hogy ne fogadjon el semmit, hanem kérje el azt az aranyalmát, amely a tündér nyakában lóg.

Az ifjú így is tett, és a tündér készséggel neki adta az aranyalmát.

Mikor a fiú kézbe vette, észrevette, hogy az két félből áll, s mikor szétnyitotta, négy óriás ugrott elő belőle.

– Mi a kívánságod? – kérdezték.

– Szeretném, ha annyi fát vinnének az anyám házához, amennyi csak elfér ott, hogy ne legyen rá gondunk.

Az óriások azonnal teljesítették a kérését. Az ifjú aztán újra szétnyitotta az almát, az óriások ismét megjelentek, és megkérdezték:

– Mi a kívánságod?

– Szeretnék egy palotát – válaszolta a fiú –, s hozzá egy hercegnőt, és mindent, ami ahhoz kell, hogy ne szenvedjünk hiányt semmiben.

Az óriások hamar nekiláttak, és egy varázslatos palotát emeltek, amiben a világ legszebb hercegnője várta a fiút.

Ezt követően az ifjú birtokba vette palotáját, és boldogan élt új otthonában.

Volt egy ember, aki nagyon megirigyelte a fiú gazdagságát és jó szerencsáját, és felkeresett egy boszorkányt, hogy megtudakolja, hogyan szerezhetné meg a fiútól az aranyalmát.

A boszorkány segítségével a férfinak sikerült elvennie az almát, s elérte, hogy eltűnjön a fiú csodaszép palotája. A hercegnő és a fiú értetlenül álltak, s keservesen siratták balsorsukat. A legény azt mondta a hercegnőnek, hogy jobb lesz, ha hazatér az apja házába, ő pedig itt marad, s kigondolja, mitévő legyen. Voltaképpen fogalma sem volt arról, mit tehetne, nem tudta mi történhetett, csak lógó orral bolyongott.

Hamarosan találkozott egy öreg hölgygel, aki valójában a Szűzanya volt, ám erről a legénynek sejtelve sem volt. A Szűzanya megkérdezte tőle, hogy merrefelé tart.

– Céltalan az én utam – válaszolta a fiú –, hiszen azt sem tudom, mit tegyek.

– Figyelj rám, jól – mondta a Szűzanya –, menj csak tovább ezen az úton, s mielőtt az óramutató egyszer körbeér, találkozni fogsz egy csomó kövér macskával, de te ne is törődj velük. Csak ahhoz az egyhez menj oda, mely kicsiny és sovány. Vedd magadhoz, és vidd magaddal.

A fiú így is tett, s hamarosan szembetalálta magát a kigömbölyödött, jól táplált macskákkal, de egyikkel sem törődött, csak azt az egyet kereste, amelyik vékonyka volt és gyengécske. Mikor meglelte, felvette a karjába, és folytatta az útját.

Hamarosan elérte a partot, ahol meglátott egy hajót, és tengere szállt. Történetesen a hajón utazott az az ember is, aki ellopta tőle az aranyalmát. Mikor a férfi észrevette a fiút, elfogatta, és bezárta egy toronyba. Ám a fiú nem volt egyedül, a sovány cica is mellette volt. A zárka öre minden nap csak egy szem babot adott a fiúnak ebédre, de a legény azt is megfelezte a cicával.

A cica eközben egerekre is vadászott, és akárhányat elkapott, mind egyiket odatette a fiú elé, hogy így mutassa, megosztja vele a zsákmányát.

Egy nap, mikor a cica az egérlyuknál kukucskált, valaki egy papírt csúsztatott be a zárka ajtaja alatt. A levelet az egerek királya írta, és arra kérte a fiút, hogy szabadítsa meg őket a macskától, hogy éljenek békében.

A legény erre azt üzenté vissza, hogy csak akkor tud az egérkirály kedvére tenni, ha visszaszerzik számára az aranyalmát, amit elloptak tőle.

Az egérkirály rögtön összehívta alattvalóit, és felkutatták a tolvajt, akinek az alma ott lógott a nyakában. Megvárták, míg a férfi elalszik, majd egymás hátára állva, felmászta az ágyára, és megszerezték a nyakából az aranyalmát.

Elvitték a fiúhoz a toronyba, s a fiú rögtön szétnyitotta.

– Mit kívánsz tőlünk? – kérdezték az óriások.

– Vissza akarom kapni a palotámat és a hercegnőt vele együtt – mondta az ifjú.

A következő pillanatban már ott is találta magát a palotájában, oldalán a hercegnővel, akivel másnap megtartották az esküvőjüket. Boldogan éltek, s a legény odaköltöztette magához az édesanyját is. A kis sovány cica is ott élt velük, és a fiú olyan jól tartotta, hogy kis idő múlva már egyáltalán nem festett véznán és szerencsétlenül, hanem a világ legszebb cicája vált belőle.

Consiglieri Pedroso meséje

Esterházy Péter

Egyszerű történet vessző száz oldal

– a Márk-változat –
(Részletek)

1. Ez a kezdés. Imádkozni hamarabb tudtam, mint beszélni. De titokban mind a kettőt. Azt nem mondanám, hogy már az anyám hasában is imádkoztam, de még azt sem, hogy rögtön, amint vértől izma-
mósan megérkeztem az ő vékony, remegő combjai közé, ide, a világba, hogy akkor, akkortól. Költőieskedhetnék, hogy ez az induló lábközi gögicselés volna a legszebb, a leginkább ima, de inkább ne. Amikor Budapestről az ún. „kitelepités” során egy északmagyarországi faluba zsuppoltak minket, az egyik legmódosabb helyi nagygazdához, kulákhoz kényszer szállásoltak be. A „nép ellensége” besorolást nyertük el, játszva megelőzve a szóba jöhető vetélytársakat, katonatisztek, gyárosokat, mindenféle elnyomó burzsujokat. Sokáig szerettem volna burzsuj lenni, olyan jó titokzatos szó. Engem kicsit zavart, hogy nem értem, a bátyámat nem zavarta. Szép, mondta, és zsiszselve ismételte, zszs zburzsuzssujj. A vége, akár egy jajongás. Egy, igaz, tágas szobába zsúfolódtunk, apám, anyám a bátyám meg én. Szabályos négyzet alakú volt, ez valamiért mindenkit meglepett. És nyugtalansággal töltött el. Mintha jel vagy jelzés volna. Honnan, mi végre, nem kutakodott senki. 50x50 lépés, az én első, totyogós lépéseimmel. Kis ingások, tántorodások, mintha részeg volnék. Noha abból a szobából kizárólag az apám szokott volt részeg lenni.

2. Kevésbé részeg lépésből lett negyven, majd harminc is. Számoltam, és azt gondoltam, akkor tehát lesz húsz is, tíz is, egy is. Nulla is? A hétmérföldes csizma; de többnyire mettélláb voltam. Ha most odamehetnék, ha állna még a ház, nehézkes lépteimből olyan kilenc kellene. – Van ablak, mégis, mintha nem volna. Mintha be volnék zárva. Csak éjszaka érzem úgy, hogy rés nyílik, az ágyamból ferdén föl. De akkor máris a csillagokig. Fölöttem a falon függ a Kiszjé-
zus. Hasonlít rám. Pufók, mosolygós, erős. A Kiszjé-
zus arca mintha egy ezüstös szentségtartóba lenne fogva, mintha sugarak roppan-
nének széjjel a szinte Napnak tetsző fényes fejecskéből: ez látszik erőnek. Nem anyám bölcső fölél hajló, fáradtan diadalmas arca,

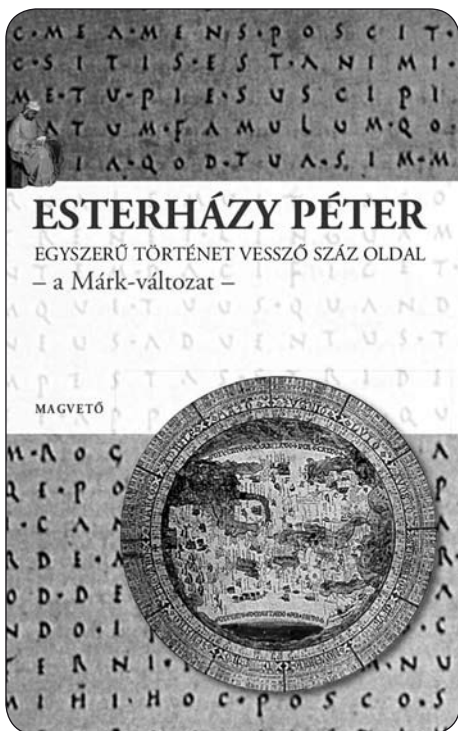

nem apámé, ki egy régi fénykép tanúsága szerint csendes meghatódottsággal figyel, valamivel távolabbról, még csak nem is anyám melle, hát az volt az igazi diadalmas, nem ezek az első emlékeim, hanem a sugárzó Kiszjé-
zus, ki fölöttem függve állandóan jelen van, figyel, mosolyog.

3. A nagymama ritkán mosolyog. Fejéből nem indulnak sugarak. Ellenkezőleg, mintha elnyelte volna a fényt, a ráncai, azok nyelték el. Váratlanul jött, ment. Egyszer csak ott ül az ágyamnál, és Istenről beszél. Úgy, mintha a szomszédról mesélne. Vagy a süketnéma postásról, a Gerzson bácsiról. Meghalt a fia a háborúban, apám öccse. Le-
lőtték az oroszok. A németek. A partizánok. Eltűnt. Sokáig nem akarta ezt elhinni. Hogy előbb halt meg a fia, mint ő, előbb a gyerek, mint az anyja, hogy ez egyáltalán lehetséges. Arra jutott, hogy az Úristennek kellett megölnie a fiát, másképp nem lehetett. Szóval végül is elhitte. Egy egész álló napon át jajveszékelt és zokogott. Senki sem mert hozzá szólni. Volt egy pillanat, amikor úgy látta, hogy ha a fia meghalt, nincs, akkor az Úristen is meghalt, nincs, de azután elmúlt ez a pillanat. Amikor elfogytak a könnyei, az erő is elhagyta, és két napig egyfolytában aludt. Mikor fölébredt, az Isten süketnéma lett. Így mesélte, és a homlokomra keresz-

tet rajzolt a bütykös hüvelykujjával. Úgy tud mesélni az Istenről, hogy fölfoghatatlan lesz, hogy az Isten ne volna. Pláne, hogy az isten meghalt volna. Hogy ennek nincs értelme. Azért mondtam a szomszédot meg a postást, mert azok mindig vannak, látva látjuk. A nagymama történetei az Istenről – szóval volt bennük ez a biztonság, hogy már senki sincs, az isten akkor is van. Bár azt, hogy senki sincs, nehéz elképzelni. A senkit meg a mindent nehéz elképzelni.

4. Senki, minden, a bátyám szereti a komolyat. A komolyságot. Tervei vannak. Tervez. Gondol például a holnapra. Én többnyire csak mostra. Az is olyan sok! Megalapította a Titkos Kincstárat. Te még kicsi vagy, pöcsös, éretlen, de azért beveszlek. Nekem két szavatom van, neked egy. Nem élek vissza a helyzetemmel, ígérem. A Kincstár a szénapadláson van. Lopni sajnos nem szabad, mert akkor már rég elloptam volna az Ágoston kulák bácsi hajhálóját. Micsoda darag! Kis szakadás van rajta, és büdös. Savanykásan büdös. Nagy fogás volna. Én hoztam az eddig legszebbet, egy léggömböt, egy lufit. Piros, fonnyadt léggömb. Olyan, mint egy arc, vagy inkább álarc, nagy sebhellyel. Apám cigarettájának nyoma. Ivott már, és akkor. Nagyot nevetett. Én sírni kezdtem, nem egészen őszintén, de valahogy mu-

tatnom kellett, hogy most nekünk, gyerekeknek van igazunk. Van gesztenyénk, régi pénzünk, pengő, a traktorról egy fémdarab, biciklinyereg. Meg egy pók, keresztspók. De aztán beszáradt. Kezdetben döglötten is vad és félelmetes volt. Ijesztő. Aztán a idő kiszívta az ijesztést. Sokszor eszembe jut a levegő, amely a léggömbben volt. Ha én volnék az Isten, mondom a bátyámnak, a lufiba bújnék. Mert akkor volnék is, meg nem is, látszanék is, meg nem is, viszont szállna, aminek szállnia kell. De te nem vagy az Isten, hanem hülye vagy, azzal beledönt a szénába. Pedig akkor már erősebb voltam.

5. Erősebb vagyok, de hagyom. Jó vele birkózni. Átfogja a derekam, mintha táncolnánk. Én is tudom azt gondolni, kis hülye. Azt nem, hogy én volnék az Isten. Azt senki sem gondolja. Csak a Lucifer. De ki is lett lökve az Égből. Taszítva. Jogos. Azt viszont gondoltam már, hogy Isten a példaképem. Nem mindenben, például a nagymama másik fiát nem kellett volna megölni. Nem számoltam, de legtöbbször az Istenre gondolok. Többször mint a szüleimre, többször mint a játszásra, többször mint a piros, halott léggömbre. Ki sem mondom, hogy van Isten, olyan izgalmas. Ezeket a nagymamától tanultam, de ugyanezt látom az ágyam fölötti, ezüstösen sugárzó képen. Hogy van valami biztos. Nem biztonság, talán rosszul mondtam az előbb, ennek a „biztos”-nak nincs célja, iránya, nem én vagyok, aki jól jár, de jól tudni ezt, tudnom, hogy ez így van. Hogy láthatóan így van. Ez a kettő vitt az imádkozáshoz: az ezüstkép meg a nagymama. Az imádkozásomhoz nem kellene szavak, így jól jön a nagymama süketnéma Is-

tene. Titkolom, hogy tudok beszélni, és nem adom jelét, hogy érteném, amit mondanak nekem. De hát nem is mondanak semmit. Gügyögnek, meg szeretnék, ha produkálnák magam. Ez minek, nem. Anyám aggódik. Nem sajnálom. Semmi hang, se ki, se be, semmi és a semmivel szemben olyan nevetés az aggódás.

6. Kora reggel semmi sincsen, csak a kora reggel. Óvatosan, halálos csöndben öltöznek a szüleim, mint a tolvajok, hiába, mindig fölébrednek. Sötétben öltözni, ez milyen nevetséges. A sötétben is lehet látni őket, a sötétnél is sötétebbeket. Nem jó így látni őket, nem akarom. A szobát szagolom, kell is, olyan. A háziak büszkék a meszelés friss szagára, a tisztaságot és az udvariasságukat jelenti számukra. Meszelni tízévente kell, ez a szokás, ők mégis újrameszeltek miattunk. Ekctrameszelés, mondta Ágoston bácsi. Mit mond, kérem? Anyám lassan tanult bele az új helyzetébe. De apám azonnal. Nem halod, *kedvesem*? Ekctrameszeltek a kedvünkért. Köszönjük szépen. Anyám dühödten nézi a férjét, halkan sziszegi: Most mondtad az életben először, hogy *kedvesem*. Apám mosolyog, akár egy színész, most vagyunk először a világ végén. *Kedvesem*. Nem szeretem ezt a szagot. Szobaszag, külön szobaszag, ekctra. Mért kellene egy szobának külön szagának lenni?

7. Ez a hátsó szoba az udvarra néz, a kúttal van egy magason az ablak, egy döglött kúttal, így mondják. Inkább így: megdöglött a kút, mintha a kút tevékenyen részt venne a halálban. Kiszáradt az utcában mind. Elriadt a víz, morogtak a parasztok. Úgy mondják, mintha részint ők is szíves örömezt elriadnának, részint a víz is, ahogy ők, a téeszcsée elől riadna el. Menekülő víz, tűnődik a bátyám. Arcvív, van apámnak. Jobb szagú, mint a

szoba. Menekülő arcvív. Arcvív is legyen a Kincstárban. Találtunk egy katonai sisakot, kint a tocsogósnál, azt is föltettük a padlásra. A bátyám a fejébe húzta, és azonnal, mintha megrémült volna, ledobta. Szívdermesztő vagyok benne, vihogott komolyan. Miért kell ilyen szavakat használni? Hátrébb, a kert felé áll a budi, inkább dülöngél, sokáig nem mehettem arra. Még a végén beleesel. Ahogy apám kilép a szürke szobából a szürke konyhába, az Ágoston bácsi így szól: Egy stampedlivel, doktor úr? Évekig ez volt a nap első mondata, amelyet hallottam. Ez a mondat, amelyet legtöbbször hallottam életemben, egy stampedlivel, doktor úr? Ez is fog valószínűleg maradni. Vajon hány mondat van összesen a világon?, ezt szívesen megkérdezném valahol. Beleértve az Isten is. Hány mondatot tetszett teremteni? Pedig a mondatot nem is Isten teremti, hanem az ember. Ettől persze még tudhatná. Ha már mindent. Hallom a stampedlit, néztem a plafont, nincs valami magasan. Vagy az apám túl magas. Túl nagy, a szoba szinte játékszobának tetszik. Pedig ez az egész nem játék. Ha kiment az ajtón, erősen meg kellett hajolnia. Az elején, kezdetben, egy ideig nem kért apám a stampedlikből. Kezdetben vala a nem kért vala a stampedlikből.

8. Kezdetben vala az anyámat is megkínálták, amikor a konyhába lépett. Előtte végigsimít a ruháján, sóhajt egy nagyot, hallom, mintha színpadra lépne. Most ő a színész. Színpadra lép, idegenbe, nem valóságosba. Semmi nem valóságos itt. Ez nem igaz. A bátyám meg én valóságosak vagyunk, a szüleink kevésbé. A budi is valóságos, a büdös is. A stampedli is. Az is büdös. Az elején, kezdetben, egy ideig netvetve utasította vissza. Ugyan, Ágoston bácsi, hova gondol naplemente előtt...? Apám belepirul, mintha ő volna a naplemente.

Kedves Olvasó Tanulók!

Valóban egyszerű és rövid történet **Esterházy Péter** (1950) **Egyszerű történet vessző száz oldal** című regénye, amely a Magvetőnél látott napvilágot 2014-ben. A pontosan száz bejegyzés egy, a második világháború után vidékre kitelepített polgári család kálváriáját meséli el. A család kisebbik, süketnéma fia mondja el a történetet, az ő szemével regisztráljuk az eseményeket, s ez a gyermeki látószög ad ironikus felhangot az egyébként lesújtóan komor elbeszélésnek.

Olyan könyv, amelyet én könnyen olvasható, a fiatalokat is megszólító erejű olvasmányoknak tartok.

Keressétek a magyarországi könyvesboltokban és az internetes portálokon!

Bence Erika

Csemer Boglárka-Boggie megy Bécsbe

A Dal 2015 műsor lezajlásával Magyarország képviselőt választott az idei, sorrendben 60. Eurovíziós dalversenyre, amelyre Conchita Wurst tavalyi győzelme után Bécsben kerül sor. A Dal műsorába beérkezett szerzemények közül ezúttal is tíztagú szakmai zsűri bírálta el, hogy melyek juthatnak élő adásba, majd pedig kezdetét vette a többfordulós dalválogató. A **Rúza Magdi, Csiszár Jenő, Pierrot és Rákay Philip összetételű zsűri mellett** a nézők is szavazhattak. A döntőben ez úgy festett, hogy a nyolc bejutóból négyen a zsűri pontozása alapján mehetek tovább, közülük pedig a nézői szavazatok döntöttek arról, hogy melyik dal jut el az Eurovízióra. A zsűri négy, hat, nyolc és tíz pontot adott a produkcióknak. A négy döntős **Szabó Ádám: Give Me Your Love, Boggie: Wars for Nothing, Spoon: Keep Marching On és Mujahid Zoli: Beside You** című szerzeménye lett. A zsűritagok összesített szavazati alapján Szabó Ádám nyert, habár egyiküktől sem kapott maximális pontot. A végleges döntés a közönségszavazatokon múltott, így végül Csemer Boglárka-Boggie Wars for Nothing című dala jut el Bécsbe.

Boggie korábban a Parfüm című zenezámmal tett szert nemzetközi hírnévre. A dalhoz egy különleges videó is társul, amelyet mindenképpen érdemes megnézni, pláne azoknak, akik jobban szeretnék megismerni Boggie-t.

Csemer Boglárka Budapesten született 1986. november 30-án. Zenei tanulmányait tizenhárom éves korában kezdte el. Két évvel később klasszikus éneket és zongorát tanult a Fasang Árpád Zeneiskolában, majd tovább zenei intézményben is továbbfolytatta zenei tanulmányait. Közben egy évet Párizsban töltött, és megtanult franciául is. Az énekesnő 2009 márciusában megalapította a Csemer Boglárka Quartetet, két évvel később pedig Se-

A zsűri

bestyén Áronnal részt vett az RTL Klub Csillag születik tehetségkutató műsorának harmadik évadjában. A nagy nézettségnek köszönhetően sok rajongót szerzett magának, de az első élő adásban kiesett. Csemer Boglárka ettől nem esett kétségbe, 2012-ben elkezdett dolgozni első lemezén, melyet a következő évben ki is adott. Ekkor vette fel a Boggie művésznévet, amely egyúttal Franciaországhoz és a francia nyelvhez való kötődését is jelzi. Ezen a címen jelent meg az albuma is, amelyen csak saját – magyar, francia, és angol nyelven írt – szerzemények hallhatók.

A Wars for Nothing tulajdonképpen Boggie negyedik kislemeze. Az akusztikus szerzemény énekre és egyetlen gitárra épül, a kevesebb több elvet követve. Szövege a háborúk értelmetlenségére mutat rá. A Wars for Nothingot Bécsben először az Eurovízió május 19-ei első elődöntőjének második felében adják elő. Ha a zsűri és a telefonos szavazás során az ebben az elődöntőben résztvevő tizenhat dalból a legjobb tizben fog szerepelni, akkor bejut a

döntőbe, amelyre a második, május 21-ei elődöntő után 23-án kerül sor.

Az első elődöntőben lép fel egyébként a szerbiai versenyző is. Szerbiát az idén Bojana Stamenov Ceo svet je moj dala képviseli az Eurovízión. A választás nem aratott osztatlan sikert, egyesek az énekesnőben Aretha Franklin és Adele rossz utánzatát látják, de inkább a produkciót kritizálják, mint a dalt és az előadó énekesi képességeit. Ugyanakkor az énekesnőnek sok pártfogója is lett, akik szerint a kiváló hangú előadó lévén minden esélye megvan ahhoz, hogy jó helyezést érjen el a dalversenyen.

Szerbia tavaly nem vett részt az Eurovíziós dalfesztiválon, Magyarországot Kállay-Saunders András képviselte a Running című dallal, amellyel a nagyszerű ötödik helyen végzett. A helyezések szempontjából, Magyarország esetében ez eddig második helyet jelent, a legjobb még mindig Friderika, aki az 1994-es Eurovízión a Kinek mondjam el vétkeimet című zenezámmal negyedik lett.

Boggie

Bojana Stamenov

Új dallal rukkolt elő

Carly Rae Jepsen a Call Me Maybe zeneszámmal, szinte szó szerint berobbant a köztudatba, de utána csend következett. Nemrég viszont az I Really Like You zeneszámmal jelentkezett, ami azt bizonyítja, hogy nem akar egyszálgeres előadó maradni. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a kanadai énekesnő 2008-ban Tug Of War címmel adta ki első albumát, ez viszont nagyobb visszhang nélkül maradt. A sikert a 2012-es Curiosity hozta meg számára, kiváltképpen a Call Me Maybe, amely egy vidám, humoros videóval párosul. Carly Rae Jepsen egyébként a kanadai Idol tehetségkutatón tűnt fel.

Filmszerepet kap?

Pletykák röppentek fel arról, hogy Lily Allen Sam Taylor-Johnsonnal tárgyalt egy esetleges szerep kapcsán A sötét ötven árnyalatában, amely A szürke ötven árnyalatának folytatásaként van tervben. A híresztelések szerint a rendező és a film készítői is minden erejükkel azon vannak, hogy megszerezzék az énekesnőt a szereplőgárdába, és maga Lily Allen is lelkes. Az énekesnő számára nem teljesen ismeretlen a szereplés, 2006 és 2009 között több mint ötven tévéműsorban volt látható önmagát alakítva, valamint több mint húsz alkalommal jelentet különböző filmekben, mint zenei előadó. Ezek például a Melrose Place, az EastEnders, a Szellemeikkel suttogó, a Beverly Hills 90210 és A Grace klinika.

A sok mozgás híve

Reese Witherspoon mostanában a fotósok és az újságírók gyakran látják edzésre sietni. Egyik ilyen alkalommal a színésznő elmesélte, hogy úgy érzi, muszáj tökéletes formában maradnia, hiszen a munkája miatt óriási terhelésnek van kitéve. Persze egyébként is szeret jó formában lenni, mivel kiegyensúlyozottabb és élénkebb súlyfelesleg nélkül. A színésznő azért hozzátette, hogy minden nap két órát tölt edzéssel, és ez talán soknak tűnik, de közben a pihenőkről sem feledkezik meg, mert nem szeretne túlzásokba esni.

Elege van a One Directionből

Kasabian frontembere, Tom Meighan nagyon kiakadt azon, hogy a One Direction kapta az NME Awards díjait a legjobb együttes, a legjobb album és a legjobb idézet kategóriákban. Egy riporternek felháborodottan szapult a fiúcsapatot, mondván, hogy a Kasabiannal ellentétben az 1D csak egy termék, akik divatból lettek ismertek, és eltűnnek, amint kimennek a divatból. Az énekes több okot vetített elő, ami miatt szétválhat az 1D útja, az egyik feltevése szerint valami újat és mélyebbet szeretnének majd készíteni, amin azután jól összevesznek.

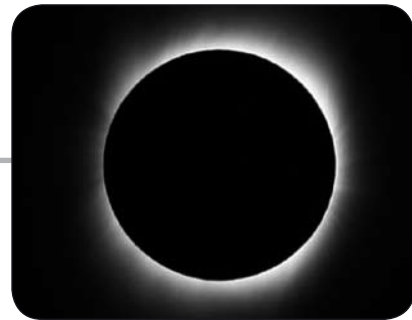
Napfogyatkozás március 20-án

Nösszabb szünet után ismét napfogyatkozást láthatunk, méghozzá március 20-án, a délelőtti órákban. A fogyatkozás majnem 60%-os lesz, ezért mindenképp érdekes lesz megfigyelni.

Napfogyatkozás olyankor jön létre, amikor Holdunk a Föld és a Nap közé kerül, és a Hold árnyéka bolygónkra vetül. A jelenség a Föld felszínén állva csak az árnyék területéről figyelhető meg. A Napnak és a Holdnak az égen látható mérete csaknem egyforma, mivel a Hold a Napnál 400-szor kisebb

és 400-szor közelebb is van, ezért kedvező helyzetben a Hold az egész napkorongot eltarthatja. A 2015. március 20-ai fogyatkozás teljes napfogyatkozás, a jelenség Európa teljes területéről látható, minél nyugatabbra,

FONTOS! Soha ne nézzünk közvetlenül a Napba se szabad szemmel, se távcsővel, se fényképezőgéppel vagy a videokamera keresőjével! Az erős fénytől azonnal megvakulhatunk!

minél közelebb helyezkedünk el a teljesség sávjához, annál nagyobb mértékű részleges fogyatkozást láthatunk.

Rendkívül érdekes és sokoldalú részleteket találtak a Magyar Csillagászati Egyesület honlapján: <http://www.mcse.hu/egyesulet/egyesuleti-hirek-2015/napfogyatkozas-marcius-20-an/>

Képünkön a 2009-es napfogyatkozás teljes pompájában

Mire hasznosítható a régi okostelefon?

Ne dobd ki a lecsereelt okostelefonod, mert az egy igazi kincs. Berakhatod a könyvespolcra biztonsági kamerának, a régi hifitornyot pedig internetrádióvá alakítod. Még a GPS-t is helyettesítheted vele az autóban.

Mi a leghasznosabb dolog, amire egy régi mobiltelefont használhatunk? A lakás védelme.

Ha egy telefont szeretnénk otthoni biztonsági kameraként használni, leginkább az elhelyezés lesz nehéz, a kifejezetten az erre a célra szánt kamerákkal ellentétben a telefont nehéz úgy beállítani, hogy megfelelő szögben mutassa a lakást, hiszen nincsenek lábai. Azért lehet venni asztali mobiltartó állványt, ami segíthet az irány beállításában. Emellett még egy hosszabbítóra lehet szükség, hiszen a telefont folyamatosan tölteni kell hagyni, akkumulátorról ugyanis hamar lemerülne. Akár egy régi iPhone 3GS is lehet biztonsági kamera például a Manything alkalmazás segítségével. Regisztráció után a vállalat rendszerén keresztül bármikor hozzáférhetünk az otthoni telefon kamerája által látott képhez, még videofelvételt is tud menteni a felhőbe a készülék. Az alkalmazásnak azt is megadhatjuk, hogy ha mozgást érzékel, azonnal küldjön riasztást például

A Manything alkalmazás biztonsági kamerává alakítja a régi iPhone-t. Hasonló megoldás Androidra is létezik

Navigáció a régi telefontal

e-mailben. A Manything szolgáltatásai jelenleg tesztüzemben futnak, ezért ingyenesek.

Ma már senki nem vesz külön autós navigációt, hiszen az okostelefon tökéletesen használható erre a célra is. Akár „levetett” mobilunk is tökéletes navigációs eszköz lehet: érintőképernyője és sebessége valószínűleg még jobb is egy PNA-énál. Az sem probléma, ha a régi mobilban nincs már SIM-kártya és mobilinternet, ha offline navigációt választunk. A legjobb erre az ingyenes Nokia Here, ez viszont csak Android 4.1-nél újabb eszközökön fut, iOS-re pedig egyelőre meg sem jelent.

Az nem újdonság, hogy CD-t szinte senki sem vásárol, de most már az mp3 is hanyatlásnak indult, amióta elérhetőek olyan havidíjas korlátlan zeneszolgáltatások, mint a Spotify, a Google Zene vagy a Deezer. Nem kell lecserelni a hifit ezek használatához sem: a legtöbb esetben gond nélkül lehet a régi mobil fülhallgató-kimenetét a lejátszó hangbemenetéhez csatlakoztatni.

Akit részletesebben érdekel a téma, nézzon utána itt: <http://www.origo.hu/techbazis/20150203-mire-jo-a-regi-mobilja.html>

Programozást tanítanak az általános iskolában

Nem akarnak programozókat nevelni, csak használható tudást adni a fiataloknak, akiknél már alapvető követelmény lesz a digitális írástudás – ez több magyarországi magániskola hitvallása, melyek az egészen kicsiktől, elsősöktől a gimnazistákig tanítanak programozást egyetemisták segítségével. A tanulók játékosan sajátítják el az algoritmikus gondolkodás alapjait, szórakozásnak érzik, de valójában komoly matematikai tudásra tesznek szert. Mobilos alkalmazásokat fejlesztenek, Lego-robotokat és Raspberry Pi-t programoznak hétről hétre, ma már több százan. A legjobb benne, hogy nincs felelés, számonkérés, mégis mindenki igyekszik jobban tanulni, többet tudni.

Való igaz, kár, hogy a gyerekek programozni, ha már úgyis annyit ülnek a gép előtt. Nehéz dolog a programozás, de nem lehetetlen. Nagy-Britanniában például szeptembertől már kötelező programozást tanítani az iskolákban. Sokan kíváncsiak az eredményre, már csak azért is, mert a tanárok sem tanultak programozni. Akkor hogyan tanítják a nebulókat?

Irány a fantáziavilág!

Az alábbiakban azokba a fantáziavilágokba kukkantunk be, ahova sokan visszavágyódnak, vagyis filmeknek néztünk utána, amelyeknek valamilyen módon folytatásuk készül.

A fiatal Pókember

A korábban Tobey Maguire, majd Andrew Garfield által megformált Pókember új sorozat elé néz, ahol még fiatalabb színész alakítja majd a Marvel superhőst. Úgy tudni, a film készítői az *Útvesztő* című filmben szereplő Dylan O'Brian nézték ki, de szóba került Logan Lerman neve is, akit legutóbb Brad Pitt rendezésében készült *Harag* című háborús filmben láthattunk. A tervek szerint a Pókember-sztori visszatérne hőse gimnazista éveivel, ez az oka annak, hogy fiatalabb színészek után kutatnak a producerek, de a csodálatos Pókember-sorozatot rendező Marc Webb helyére is más kerül, tehát minden tekintetben megújulni látszik a film. Sokan azt is rebesgetik, hogy a stúdió Miles Morales figurája köré építi a történetet, aki a képregény szerint Peter Parker halála után átveszi a superhős helyét. Ebben az esetben egy harmadik színész alakítaná Pókembert. A sztori lényege mindenképpen az lenne, hogy többet megmutassanak abból, miként fedezi fel a főhős önmagát, milyen fura helyzetekbe keveredik emiatt az iskolában, és milyen kapcsolatokra tesz szert, mielőtt a bűnüldözésre kell koncentrálnia.

Még több legó

Phil Lord és Christopher Miller, a tavalyi év egyik legnagyobb és legviccesebb sikerfilmje, *A Lego kaland* két rendezője folytatja az építkezést: összerakják a folytatást, habár egyértelműen őket tartják az idei Oscar-verseny veszteseinek, mert nem kaptak jelölést annak ellenére, hogy különleges animációs technikákat alkalmaztak. A készítők ettől mégsem estek kétségbe, hiszen *A Lego* nagy kasszasiker lett, és nemrég bejelentették, hogy már megírták a folytatást. Mint mondták, producerként is részt vesznek a film létrehozásában, a rendezést pedig Rob Schrabra bízzák, aki Phil Lord szerint szenvedélyes filmes, nagyon vicces, és épp annyira „kocka”, amennyire kell.

Vissza az őslények közé

Minden bizonnyal alig akad valaki, aki még nem látta *Jurassic Park*-filmet, amely valóságos dinoszauruszslázt indított meg. A film folytatásaként készül a *Jurassic World*, amely újból a dinoszauruszrajongókat célozza meg. A film készítői szerint olyan alkotás lesz, amit legalább egyszer kötelező megnézni, még azoknak is, akik egyébként semmit sem tudnak, és nem is akarnak tudni a dinoszauruszokról. Mint mondják, ezek a lenyűgöző teremtmények úgy jelennek majd meg a filmvásznon, hogy a fiatalabb generációkban a kutatási vágyat ébresztik fel, a felnőttek pedig készletét érzik arra, hogy felkutatassák a padláson/pincében rejtgetett műanyag dinoszauruszokat, amelyekkel gyerekkorukban játszottak. Akárhogyan is, a film készítői már azt is nyilvánosságra hozták, hogy milyen őslényekkel találkozhatunk majd a *Jurassic World*-ben. Ezek az: *Ankylosaurus*, *Apatosaurus*, *Baryonyx*, *Dimorphodon*, *Edmontosaurus*, *Gallimimus*, *Metriacanthosaurus*, *Microceratus*, *Mosasaurus*, *Pteranodon*, *Stegosaurus*, *Suchomimus*, *T-Rex*, *Triceratops*, valamint négy további őslény, a *Pachycephalosaurus*, a *Parasaurolophus*, a *Velociraptor* és természetesen a brutál hibrid őslény, amely mindent és mindenkit felfal.

Magyar nevek divatja

Az első magyar nevek a 9. századból származnak. Sok közülük helynevek formájában maradt fenn, mert szokás volt a helységeket a tulajdonos, rendszerint az első tulajdonos nevével elnevezni. Ma helység-, valaha személynév volt az *Egyek*, *Szend*, *Szemere*, *Keve*, *Bátor*, de még a *Debrecen*, a *Karcag* és a *Szoboszló* is. A nevekhez későbbben fűzött -laka, -háza és hasonló utótagok jelezték, hogy a helység kinek a birtoka, szálláshelye. Maradt ránk sok török, besenyő,

Hüha, neked névnapod volt, és én teljesen elfelejttem. Hogyan tudnék ebből a helyzetből könnyedén kimászni?

MAGYAR VÁROSOK NEVE ANGOLUL

Pacific Csaba = Békéscsaba	Eugene Nutty = Diósjenő
Saturday Place = Szombathely	Her Lip = Ajka
Have Six = Hatvan	Reach It = Érd
Very Bad Iron = Szarvas (ez igen diszkrét)	Your Peanut = Mogyoród
Legless = Lábatlan	Big Smithy = Nagykovácsi
Mizs Of Louis = Lajosmizse	Hey Water = Hévíz
Saint S = Szentés	He Would Push You = Tolna
Red One House = Veresegyház	Castlecastle = Várpalota
Wish Of Balaton = Balatonakarattya	Noble Customs = Nemesvámos
Little Hold It = Kistarcsa	Veered Grass = Martfű
Nutty D = Diósd	He Wolud Steal = Csorna
Turkish Valentine = Törökbálint	His Problem = Baja
Girlvillage = Leányfalu	Archbishop Wild Garden = Érsekvadkert
Froggy Goes R = Békásmegyer	My Big Problem = Nagybajom

Játsszunk mást!

Jön az alma

A játékvezető összehord egy csomó mulatságos tárgyat, például homokkal megtöltött kesztyűt, ruhakefét, fenyőtozot, játékaútó kerekét stb. A gyerekek leülnek az asztalhoz, a kezük az asztal alatt van, lenézniük nem szabad. A játékvezető elkezd a játékot a következő szöveggel: „Jön az alma!” A tárgy persze nem alma, hanem esetleg egy szőrös ruhakefe. A játékosok meg sem mukkanhatnak, csendben tovább kell adniuk a tárgyat, aki elneveti magát, vagy ijedtében ledobja azt, zálogot ad. Minél érdekesebbek a tárgyak, annál szórakoztatóbb a játék.

kun eredetű és magyar uraktól átvett név, mint **Ajtony**, **Tas**, **Tétény**, **Jutas** vagy **Üllő**. Maradtak fenn azonban ősi finnugor tőből képzett nevek is. A magyar lesz, lev igetöből, amely élet, létet, életet jelent, a 19. században alakult a **Levente** név. A **Lehel**, a másik formájában **Lél** név alapszava: lélek, lélegzik. Ősi az **Árpád** név, eredetileg méltóságnév volt a **Gyula**. A gyula a későbbi nádor méltóság elődje volt. Méltóság volt a **Kende** is, Vörösmarty Mihály újította fel. Török eredetű méltóságnév a **Géza**, amelyet Gesa formában írtak, és gyésa lenne a helyes kiejtése. Régi magyar név a **Bors**, az **Előd**, a **Farkas**, a **Botond**, a **Keve** is. Finnugor az **Emese**, amely az Emesü, azaz anya szóból képződött a múlt században. Hunor és Magyar anyjának neve Eneh, ebből lett az **Enikő**.

A 16. századig eltűntek a magyar nevek, de a XIX. század nemzeti romantikus korában valóságos divat lett belőlük. Az újszülöttek közül sokan egykori magyar fejedelmek, királyok nevét kapták, mint **Árpád**, **Géza**, **Béla**. Magyar neveket adtak műveik szereplőinek az írók, és mert ilyen nem volt elég, újakat alkottak. Sok régi, már eltorzult formában került használatba: **Ellák**, Attila fiának neve helyesen kiejtve Ilek lenne, **Jenő** egy honfoglaló magyar törzs neve...

Ezt magyarázd el egy külföldinek!

Rendeteg olyan kifejezés van a magyarban, ami valamilyen módon a kajával kapcsolatos. Például amikor percelsz egyet. Vagy elmész csak úgy céltalanul kolbászolni a városba. Vagy rízsázol valakinek, például abból a célból, hogy később megrépzád, de az is lehet, hogy ő meg utána megmogyoróz. Ilyenkor nem kell sokat tökölni, ha egyszer már lekényerezted. Veled ne kukoricázzon. Persze ha éjszakai pillangó, akkor tejelned kell, mert kisasjtolja belőled, ezt általában előre le is vajazzátok, amikor még úgy be vagy sózva, hogy borsózik a hátad, és nem gondolsz arra, hogy utána annyira fel leszél paprikázva, hogy majd' becsojzol. Kábé. Nem ér a nevem, káposzta a fejem. És ha erre nem tudsz mit mondani, akkor mákom van.

Csapjunk bele a lecsóba...!

Szép napot :)

Szétfutó gyufaszálak

Öntsünk vizet egy lapos tányérba! A víz tetejére helyezzünk egymástól 1-2 cm távolságban 2 gyufaszálát! Ha egy szappan csücskét kissé odaérintjük a két gyufaszál között a víz felszínéhez, a gyufaszálak meglepő sebességgel szétugranak. Mi ennek a magyarázata? Az, hogy a szappan oldásakor a víz felszínén szappanoldat terül el, ez lecsökkenti a gyufaszálak között a felületi feszültséget. Am a gyufaszálak másik oldalán fennmarad a nagyobb feszültség, és ez szétrántja a gyufaszálakat. A kísérletet úgy is elvégezhetjük, hogy a gyufaszálakat csillag alakban fektetjük a tiszta víz felületére. Érintsük egy szappandarabkával a víz felületét a csillag középpontjában! Láthatjuk, hogy a gyufaszálak szétfutnak. Fontos, hogy mindig, minden kísérlethez új, tiszta vizet vegyünk, mert ha a vízfelület szennyezett, nem sikerül a kísérlet.

Hatalmas volt az újvidéki Maskarádé

Az újvidéki székhelyű Vajdasági Múzeum szép, napsütéses időben február 20-án szervezte meg hagyományos álarcos rendezvényét, a Maskarádét. A 20. alkalommal megrendezett vidám felvonuláson több mint ezren vettek részt, sok-sok néző kísérte figyelemmel a belváros sétálóutcáin végigvonuló fantáziadús maszkokat, alakokat, bábokat. Legsikeresebbnek a petrőci Jan Čajak iskola csigáját, a pirosi iskola álarcosait, az újvidéki Ivan Gundulić iskola édességeit, a Bogdan Šuput középiskola tojáskölteményeit, a Duna virága óvoda törpéit, a temerini Petar Kočić iskolából pedig Spongya Bobot és társait találták.

Nyelvművelő pályázati felhívás

A Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület a 2015. évi Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok alkalmából pályázatot hirdet az általános iskolások, a középiskolások, valamint az egyetemista fiatalok és felnőttek részére. A pályázat témája az egyes kategóriákban:

1. kategória, az általános iskolák felső tagozatos diákjai részére:

Véleményem az internetes helyesírásról

2. kategória, a középiskolások részére:

Miért érdemes a magyar nyelvet elsajátítani?

3. kategória, egyetemisták és felnőttek részére:

A nyelv határai

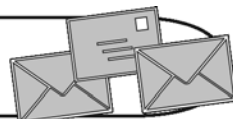
Az írásbeli munkákat 3 példányban, névvel és címmel ellátva, gépelve kell beküldeni a Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület címére 2015. május 31-éig. (24430 Ada, Trg Oslobođenja 3/a.)

A pályaművek terjedelme nincs meghatározva.

A díjazott dolgozatok szerzői értékes könyvjutalomban részesülnek.

A díjkiosztás 2015 októberében a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napokon lesz: október 9-én az általános iskolások kategóriában.

MIZUJS?

Oktatási vásáron a temerini nyolcadikosok

A temerini Kókai Imre Általános Iskola nyolcadikosai ellátogattak a február végén megrendezett újvidéki oktatási vásárra, melyen középiskolák, egyetemi karok, szakköziskolák mutatkoztak be. Ez a kiállítás a továbbtanulásra kész diákokat célozta, akik tájékozódhattak az iskolák kínálatáról. A tanulóknak tetszett a kirándulás, mert sok újdonságot láthattak, hallhattak az Újvidéki Vásár látványos körcsarnokában.

Kókai Imre iskola, Temerin, 6. c osztály

A XXX. Szólj síp, szólj! felhívása

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei A szaksztyála és az Újvidéki Rádió harmincadik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások népzenei vetélkedőjét. A jelentkezők különböző kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek. 3-5 perces műsorral léphetnek föl, a csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenötöt. A táncmuzikaritás mintájára alakult együtteseknél az átlagéletkor számít. Egy versenyző szóló kategóriában csak egyszer szerepelhet.

A vetélkedőt 2015. április 25-én tartjuk az Újvidéki Rádióban. Jelentkezési határidő: 2015. március 10.

A benevezéseket a következő postacímre várjuk: Újvidéki Rádió, Ignjat Pavlas u. 3., 21000 Novi Sad, a borítékra írják rá: 30. Szólj, síp, szólj! Vagy feliratkozhatnak a szabogabriella848@gmail.com e-mail címen is. Amit nem szabad kihagyni a jelentkezési lapról: név, lakcím, telefon, település irányítószámmal, iskola vagy művelődési egyesület neve, osztály, a felkészítő neve, az összeállítás címe, táji meghatározása és időtartama, énekes vagy hangszeres kategória, hangszerek, csoportok esetén hány fős az együttes.

Bővebb tájékoztatás a 064-81-95-216-os mobiltelefonszámon kapható, Szabó Gabriellánál.

Magabiztos vagy?

Mindenki vágyik arra, hogy népszerű és közkedvelt legyen. Te vajon mennyire vagy az, és miért? Megtudod a választ, ha őszintén felelsz a kérdésekre. Minden a válasz 1 pontot, minden b válasz 2 pontot, minden c válasz 3 pontot ér.

1. Iskolába menet az úton megbámulnak az emberek.

Mit gondolsz, miért?

- a) Ragyogóan nézek ki.
- b) A járókelők mindig nézelődnek.
- c) Biztos maszatos az arcom.

2. Magyarórán megkér a tanár, hogy tarts kiselőadást. Vállalod-e?

- a) Igen, legalább jó jegyet szerzek.
- b) Nem merek nemet mondani, ezért elvállalom.
- c) Nem, mert lámpalázás vagyok.

3. Ha belenézel a tükörbe, elégedett vagy-e magaddal?

- a) Többé-kevésbé tetszik a látvány.
- b) Attól függ, milyen napom van.
- c) Sajnos mások csinosabbak nálam.

4. Szereted-e ha fényképeznek?

- a) Igen, azt hiszem, fotómodell leszek.
- b) Igen, de csak ha előnyös a beállítás.
- c) Nem, mert nem vagyok fotogén.

5. Szeretsz-e a figyelem középpontjában lenni, ha ismeretlen társaságban vagy?

- a) Igen, nagyon élvezem.
- b) Attól függ.
- c) Nem, mert annál szegénylenebb vagyok.

Értékelés

5–8 pont között:

Gratulálunk, te fel vagy vértézve az élet útvesztőire, hiszen már rendelkezelsz az egyik legfontosabb emberi tulajdonsággal, az önbizalommal.

9–12 pont között:

Lehet, hogy nem figyel rád mindenki, és nem vagy a társaság középpontja, de jó úton jársz a pozitív énkép kialakításában.

13–15 pont között:

Te is arra vágysz, hogy közkedvelt légy, ehhez azonban előbb neked kell elfogadnod saját magad, mielőtt a többiektől várnád el ugyanezt.

Horoszkóp

Kos

Ne próbálj egyszerre több dolgot csinálni, mert fontos dolgok fölött siklik majd el a figyelmed! A részletek mögött pedig most több fontos információ rejlik, mint ahogyan azt elsőre gondolnád.

Bika

Valaki előtt lebuksz valamivel, amit megpróbáltál titokban tartani, de csak úgy leplezhetett le, ha ő is tilosban járt. Emiatt aztán nem kell attól félned, hogy visszaélne a titkaidal.

Ikrek

Határozott elképzeléseid vannak arról, hogyan oldhatsz meg egy problémát, de nem biztos, hogy minden lépés az elképzeléseid szerint halad. Ne ess pánikba, mert azzal csak sokkal nagyobb gondot kreálsz!

Rák

Szeretnéd meghallgatni valakinek a véleményét, és fontosnak is tartod, hogy együtt tudjatok dolgozni, de egyre inkább azt érzed, hogy csak visszatartanak a megoldástól, amihez te már ismered a legrövidebb utat.

Oroszlán

Komoly szívességet teszel valakinek, akiben teljesen megbízol, és ezért attól sem tartasz, hogy visszaélne a jóindulatoddal. Mégis érzed, hogy nagy kockázatot vállalsz, amit nem tennél meg akárkiért.

Szűz

Úgy érzed, készen állsz valamire, de nem kapod meg a lehetőséget, hogy bizonyíts. Még várnod kell, és ez elvehet a lelkesedésedből, pedig ha elveszíted a tüzet, akkor sokkal nehezebb dolgod lesz.

Mérleg

Jobb eredményeket vártál, és most egy kicsit csalódott vagy azzal, ami neked jutott. Ne aggódj azonban, mert ez még nem a végleges felállás, ez a megcsics még nincs lejátszva!

Skorpió

Fontos döntést hoztál meg, de valaki elhallgatott előled néhány fontos információt, amelyek ismeretében most már kissé másként látod a dolgokat. Még nem késő, hogy a saját ízlésed szerint alakítsd át a dolgokat.

Nyilas

Valaki megpróbálja elhítenni veled, hogy minden megváltozott. Ha már szomjazod a változást, de úgy érzed, itt nem fájnak új szelek, ideje lépni.

Bak

Aprólékos munka vár rád, amely valószínűleg sokakat elkésérítene, te azonban élvezed, hogy elmélyülhetsz valamiben, anélkül, hogy bárki is zavarna. Nem csak fontos, jó és pontos munkát végzel.

Vízöntő

Szívesen segítesz másoknak, de azt már nem hagyod, hogy valaki kihasználja ezt. Halat fogni bárkit megtanítasz, de nem horgászol senki helyett.

Halak

Sok minden változik, és nem biztos, hogy azok a módszerek, amelyek eddig beváltak, most is segítenek majd. Lehet, hogy új nézőpontból kell szemlélned a dolgokat.

„Kedves Bizalmas!

Nem tudom, hogy az időjárás hat rám, vagy más oka van (amire még nem jöttem rá), de nem tudom, mi van velem. Már hetek óta igen rosszkedvű vagyok, lehangolt, és igen gyakran megtörténik velem, hogy minden ok nélkül elsírom magam. Hallottam, hogy ez a serdülőkorhoz tartozik, de nem vagyok olyan biztos benne, hogy ez normális dolog egy 13 évesnél. Van, amikor nagyon zavar, és úgy vettem észre, mintha a bátorságom is elpárolgott volna vele. Mindenben kételkedek, hogy sikerül-e, meg tudom-e csinálni, jó jegyet kapok-e érte. Úgy tűnik, az önbizalmam nulla lett. A barátnőmmel már beszélgettem erről, de nem találtunk rá megoldást. A szüleimnek meg sem merem mondani, hogy mi aggaszt, mert kiabálni fognak velem. Amikor valami bajommal jövök elő, mindig azt mondják, hogy már megint hülyeségekkel foglalkozom. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek, hogy újra a régi vidám és tettere kész lehessenek!

Papillon”

Válasz:

Kedves Papillon!

Örülök, hogy jelentkeztél, de nem örülök, hogy nem érzed magad jól a saját bőrödben. Nagyon jó önmegfigyelőnek bizonyultál. Jó, hogy észrevetted magadnál a számodra szokatlan hangulatot és viselkedést. Igaz, amit hallottál. A serdülőkorban (különösen a kezdetén, de később is) valóban igen gyakori jelenség az érzelmi ingadozás, a túlzott jókedv és a lehangoltság hirtelen váltakozása, az ok nélküli sírás, mondhatjuk úgy is, hogy szinte normális jelenségnek számít. Mindezt a testben dülő hormonok okolhatók, amelyek egyebek között az idegrendszerünkre is igencsak hatással vannak. Mindez addig fog tartani, amíg a szervezetben helyre nem áll a hormonegyensúly. Azt is tudnod kell, hogy normális dolognak számít az is, ha időnként rosszkedvűek vagyunk. Az idén elég sokan jelentkeznek és számolnak be arról, hogy lehangoltak, rosszkedvűek, semmihez sincs kedvük, amit nyugodtan a szokatlan téli időjárás számlájára is írhatunk. Különböző télen, igen gyakori, hisz nincs elegendő napfény, és ezért lehangoltak, energia nélküliek, érzékenyebbek vagyunk a megszokottnál. Ez múló állapot, mert a napsütéssel, a nappalok hosszabbodásával visszatér a jókedvünk is. Viszont nem jó, ha ez a lehangoltság, rosszkedv, sírás mindennapos vagy hosszabb ideig tartó jelenséggé válik. Ekkor beszélünk depresszióról. És ha ez a lehangolt állapot hosszabb időn át, megszakítás nélkül van jelen, szakember segítségét kell kérni. A te esetében is nagyon jó lenne, ha leleltároznád magadban, van-e valós okod a lehangoltságra. Beszéljess erről a jelenségről a többiekkel is, barátnőiddel, barátokkal, kortársaiddal, hogy náluk jelentkezik-e az ilyen lehangoltság és sírás. Itt azt is tudnod kell, hogy ezek a jelenségek nem szoktak azonos mértékűek lenni mindenkinél, mert minden ember különböző, és ahányan vagyunk, annyiképpen éljük meg az érzelmeinket, hangulatainkat, és mérjük föl azok erősségét és hatását. Ha megbizonyosodtál arról, hogy csak te vagy sírós-rívós, és a rosszkedved, boldogtalanságod hosszabb ideig tart nálad, feltétlenül beszélj erről édesanyjoddal, és első lépésként fordulj az iskola pszichológusához, ha van ilyen szakember az iskolában! Ő biztosan fel tudja mérni, hogy mennyire komoly a

helyzet. Ám akkor is segítséget kérhetsz tőle, ha rövid ideig tartó boldogtalanság, kedvtelenség, tanulási nehézség stb. jelentkezik nálad. Biztosan tud segíteni. Persze csak akkor, ha te is változtatni akarsz a dolgokon. Máskülönb a hosszantartó lehangoltsággal, kedvtelenséggel a kiválasztott gyermekorvosodhoz forduljatok az édesanyjaddal.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy nyolcadikos lány vagyok, és az alvással van gondom. Sokat gondolkodtam, hogy megírom-e a problémámat, és végül is úgy döntöttem, hogy egy próbát megér. Nagyon nehezen tudok elaludni, és miután már elaludtam, kicsit-kicsit felébredek. Állandóan fáradt és álmos vagyok. Néha úgy érzem, elalszom az iskolában. Nehezen tudok az órákon is figyelni, és hiába ülök a tankönyvek előtt, nem tudok összpontosítani a tananyagra. Rossz jegyeket is kaptam. Mit tegyek, hogy végre aludjak egy jót? Kérlek, segíts!

Álmoska”

Válasz:

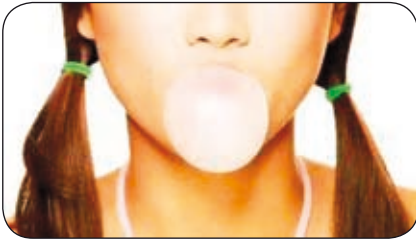
Kedves Álmoska!

Ha hiszed, ha nem, nagyon sokan küszködnek hasonló gondokkal, hasonló cipőben járnak, mint te. Az alvászavarnak különböző okai lehetnek. Pl. olyankor, amikor túlságosan feszült és stresszes időszakunk van, ha valami rossz dolog történt velünk (haláleset a családban, támadás ért bennünket, nagy ijedséget éltünk meg stb.). A természeti jelenségek is szabályozzák az alvásunkat, pl. teliholdkor az emberek nagyon nagy százaléka panaszodik arra, hogy nehezen tud elaludni. Az utóbbi időben, pedig a túlzott, hosszú éjszakába nyúló számítógépezés is a gyakori okok közé sorolható. Először is jól figyelj meg a szokásaidat! Kezdetnek készítsd el magadnak az időmérleget, hogy a hét minden napján felkeléstől lefekvésig pontosan mivel töltöd az idődet, így megláthatod azt is, hogy mennyi időt töltesz a képernyők előtt (a TV-készülék, a számítógép monitorja, sőt a mobiltelefon kijelzője is ide sorolható)! Arra is figyelj oda, hogy lefekvés előtt ne kezdj semmilyen izgalmas tevékenységbe, pl. a krimi- és horrorfilmek nézése, izgalmas számítógépes játék játéka stb. Ehelyett olvasd és kellemes, halk zenét hallgass. Ne igyál este kólát, teákat, mert ezek is izgatónak hatnak a központi idegrendszerünkre! Ehelyett a régi, kipróbált receptet alkalmazd: melegíts tejet (tehetsz bele egy kevéske porkávét, vagy Nesquiket, csoki darabkát stb.), és keverj bele egy kiskanál mézet. Meglátod, nagyon gyorsan álomra szenderülsz. Segíthet a kellemes meleg fürdő is, a vízbe belecsepegtethetsz néhány csepp levendulaolajat is. Feltétlenül jót tenne az is, ha valakivel, akiben megbízol, elbeszélgetnél a gondjaidról, mert az is ismert tény, hogyha kiöntjük a lelkünket valakinek, megkönnyebbülünk, oldódik a bennünk lévő feszültség is. Emellett még melegen ajánlom a rendszeres mozgást, tornát is, mert ez is segít abban, hogy ellazulj, feloldódjon a benned felgyülemlett feszültség, és boldogsághormonok termelődjenek a testedben. Este az ágyban lazító légzésgyakorlatokat is végezhetesz, ha ez elfogadható számodra. Remélem, valami ezek közül segíteni fog!

Matek + rágógumi = jobb jegy?

A rágógumi a tanárokat ugyan az örület-be kergeti, ám egy új kutatás eredménye szerint javítja a teljesítőképességet.

A kutatás vezetője, Craig Johnston és kollégái 108 nyolcadikos diákot vizsgáltak matematikaórákon úgy, hogy két csoportra osztották őket: az egyikben cukormentes rágógumit rágtak a diákok a házi feladat írása és dolgozatírás alatt, míg a másikban lévő tanulók nem rágóztak.

Azt tapasztalták, hogy a rágógumizó diákok teszt eredményei jelentősen javultak, miután 14 héten át rágóztak, ezenkívül jobb jegyeket is szereztek, mint nem rágógumizó társaik.

A kutatók szerint az eredmény hátterében az áll, hogy a rágózás csökkenti a

stresszt, ezáltal elősegíti a koncentrációt és odafigyelést, melyből egyenesen következnek a jobb jegyek. Természetesen további kutatások szükségesek az összefüggés pontos megértéséhez, ám ez a vizsgálat egy jelentős és izgalmas lépés annak kiderítésében, vajon más tantárgyak esetén is hasonló eredmények érhetőek-e el rágógumizás segítségével.

Egyes pszichológusok kételkednek a kutatás eredményének helytállóságában, arra hivatkozva, hogy eddig még egyetlen ételről vagy mozgásformáról sem bizonyították, hogy jobb matekjegyhez vezetnének. Szerintük az is lehetséges, hogy a diákok csak azért értek el jobb eredményeket, mert valami olyat tettek, ami eddig tiltott volt. Mindenesetre a kutatásban részt vett tanárokat igencsak meglepte a rágózó diákoknál tapasztalt javulás. A kutatók pedig a szülőknél is megfontolásra ajánlják, hogy engedjék csemetéjüknek az ily módon történő matematika tanulást.

A felméréssel kapcsolatos egyetlen rossz hír az, hogy tanulás nélkül a rágógumizás nem hatásos!

Szemtorna

Ha sokat ülsz a számítógép előtt, vagy olyan tevékenységet üzöl, amihez elengedhetetlen a jó látás, akkor mindenképpen próbáld ki ezeket a tippeket!

Nyolcas

Írj le fektetett nyolcasokat a szemeiddel tíz ki-belélegzésen keresztül!

Hot Dog

Helyezd a két mutatóujjadat a szemeid elé, az ujjaid fölött eltekintve nézz keresztül a szobán, majd koncentrálj egyenesen az ujjaidra. Ezt a gyakorlatot azért hívják így, mert amikor a távolba figyelsz, olyan, mint ha egy mini hot dog lebegne a két ujjad között. Ismételd 15-ször!

Jobbra-balra!

Ülj ugyanúgy, ahogyan az első gyakorlatnál, de most jobbra és balra mozgasd a szemeidet! Ismételd a tízes kört ötször-hatszor!

Tenyserelés

Dörzsöld össze a két tenyered, majd lazán tedd őket a szemeid fölé! Lazíts, lélegezz nyugodtan, mélyülj el a sötétségben! Ez energiával tölti fel megfáradt szemizmaidat. Nem elég a szimpla szemtorna, a

tökéletes eredmény eléréséhez bizony a helyes táplálkozásra és a kiegyensúlyozott életvitelre is oda kell figyelni.

Szemjoga

Ha már így belejöttél, akár jógázthatod is a látószerveidet. A következő gyakorlatokat javasolják a témában jártas profik:

Fel és le!

Ülj le egy nyugodt helyre, felsőtested legyen egyenes, a nyakad és a fejed tartsd lazán! Finoman, lassan mozgasd fel-le a szemed tízszer, anélkül, hogy a fejed vagy a nyakad elmozdulna eredeti pozíciójából! Próbáld olyan magasra és mélyre nézni, amennyire csak lehet! Ismételd meg ezt a tízes kört ötször-hatszor!

Körbe, körbe, karikába!

Írj le köröket a szemeiddel az óramutató járásával megegyező és ellentétes irányba, ötször-ötször! Ne feledd: alaposan, lassan dolgozz! Végezd ezt a gyakorlatot öt ismétléssel!

A végtelenbe és tovább!

Keress egy olyan helyet, ahol különböző objektumokat tudsz megfigyelni a horizonton! Fixírozd a kiszemelt távoli valamit, aztán nézd egy kicsit az orrod hegyét! Csináld meg tízszer, pihenj, majd ismételd meg még négyszer!

Hat titok a bőrödről

Annak ellenére, hogy ápolása legfontosabb napi teendőink egyike, sok mindent nem tudunk még a bőrünkről. A bőrápolás nagyjából mindenki napirendjének a szerves és elkerülhetetlen része, de van egy-két érdekesség kultakarónkat illetően, ami mindezek ellenére könnyen elkerülheti figyelmünket.

Olyanok vagyunk, mint a gyíkok.

A Discovery Magazine szerint egy perc alatt akár ötvenezer elhalt hámsejt is leválik bőrünkről. Nem mellesleg tudnod, hogy a levegőben lévő por nagy része is ugyan ezekből az elhalt hámsejtekből áll!

Az öregedés környezetfüggő.

Sokáig azt hitték, hogy génjeink határozzák meg, mikor és milyen gyorsan kezd bőrünk öregedni, pedig a környezeti hatásoknak, például a stressz, a dohányzás vagy a napsugárzás, sokkal nagyobb beleszólása van a dolgok menetébe.

Több liter izzadságot termelünk.

Egy forró, nyári napon, amikor mondjuk még egy tisztességes edzést is bevállalunk, akár négy liter izzadságot is kitermelünk magunkból – de egyetlen-kettőt biztosan. Gyakorlatilag a belsőfülkünk, az ajkainkon és a körömágyunkon kívül mindenhol izzadunk.

A bőr a legnagyobb szervünk.

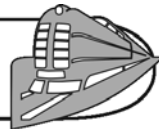
A felnőtt emberi test legnagyobb szerveként a bőr körülbelül 4 kilót nyom, felülete pedig akár két négyzetméter is lehet.

A bőrradírt legalább annyit árt, mint használ.

A bőrradírozásról tudni kell, hogy legalább annyira hasznos, mint amilyen ártalmas is tud lenni. Amellett, hogy megszaBADÍT a felesleges hámsejtektől, felsértheti a bőrt, mely így érzékenyebb a környezeti hatásokkal szemben. Szóval csak óvatosan!

Mire valók az ujjlenyomatok?

Mivel mindenkinek teljesen egyedi az ujjlenyomata, tökéletes az emberek azonosítására, de nem csak ez az egyetlen hasznuk az ujjbegyeinken található barázdáknak. Súrlódást keltve segítenek például a különböző tárgyak megfogásában és tartásában.

Nagycenk és a Széchenyi-kastély

Az Alsószécsénykéről származó Széchenyi család nemzedékeken át szolgálta hazáját, neve pedig összeforr Nagycenkkel, Magyarország Ausztriához közel eső északnyugati vidékén. A Szécsényiek politikusként, államférfiként, főpapként és katonaként szereztek érdemeket, ennek elismeréseként grófi címet kaptak. A családi vagyont 1697-ben Szécsényi György érsek, Magyarország primása alapozta meg. A vagyont testvére, Lőrinc, majd annak leszármazottai örökölték. Itt élt gróf Széchenyi Ferenc, a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítója, valamint fia, gróf Széchenyi István, „a legnagyobb magyar”, aki nagylelkűségével hazáját a felvirágzás, a haladás útjára próbálta állítani. Egykori falujuk ma is méltó módon őrzi emléküket.

A nagycenki birtok bejárata és a kastély között franciakert húzódik

A kastély építését 1750 körül Széchenyi Antal generális kezdte meg a kiscenki majorház helyén, annak falait is felhasználva. A bejárat kovácsoltvas kapuját órépületek fogták közre. A bejárat és a kastély között franciakert húzódott. A főépület középső részének emeletén nagytermet alakítottak ki. Az épület keleti oldalán kétszintes kápolnát, a nyugati oldalán színháztermet építettek. Az épület középső homlokzatán nagyméretű Széchenyi-címert helyeztek el.

Széchenyi Antal unokaöccse és örököse, Széchenyi Ferenc 1783-ban költözött a kastélyba. Itt helyezte el több tízezer darabos híres gyűjteményét, amely kéziratokból, ösnyomtatványokból, könyvekből, érmékből, metszetekből és térképekből állt. Ekkor került át az uradalmi központ Nagycenkre. Széchenyi Ferenc a soproni Ringer Józseffel építtette át a kastélyt 1799-ben. Az épületegyüttes ekkor kapott klasszicista homlokzatot, amelyen erkélyt és domborművet helyeztek el.

Széchenyi Ferenc végrendeletében a cenki birtokait István fiára hagyta, aki 1834 és 1840 között a kastélyt Hild Ferdinánd soproni építésszel megújította, kibővítette. A főépület mellé mindkét oldalon egy-egy derékszögben csatlakozó szárnyat emeltek, ahová már beépítették a külföldi utazások során megismert technikai vívmányokat: a fürdőszobát és a víz-öblítéses WC-t. Ekkor vezették be a kastélyba a gázvilágítást is.

Széchenyi István halála után fia, Béla lett az új tulajdonos, aki az épületen már csak kisebb átalakításokat végeztetett. Ebben az időben a legnagyobb változás a kastély körül történt. Széchenyi Béla és felesége, Erdődy Hanna számos növényritkaságot telepített a kastélykertbe. A második világháború bombázásai az épületben súlyos károkat okoztak. A község és a kastély 1945-ig maradt a Széchenyi család birtokában.

A kastély rekonstrukciója után, 1973-ban nyílt meg a Széchenyi István Emlékmúzeum a

Mi fán terem a franciakert?
Geometrikus alaprajzi elrendezésű művészi kert. A növényzetet építészeti rendre és szabályos formára kényszeríti, főtengelye azonos a hozzá tartozó épületével, nyírt fasorokat, geometriai alakzatú virágágyakat, szobordísz, szökőkutakat foglal magában.

főépületben. Magyarország legnagyobb alapterületű emlékmúzeuma a Széchenyi család történetét és Széchenyi István életét mutatja be. Az épületegyüttes keleti részén, az egykori gazdasági szárnyban kapott otthont a méntelep. A nyugati oldalon levő Vörös-kastélyban napjainkban kastélyszálló működik. A Széchenyi-kastély Magyarország kastélyépítészetének egyik kiemelkedő alkotása, melyet rengeteg turista keres fel.

Kirándulók a kastélykertben

Keresztrejtvény

1	2	3		4	5	6	7	8	9	
10				11						
12							13			
14			15		16	17		18		
19		20							21	
		22						23		
24	25				26					27
28			29	30			31		32	
										

A tanító néni a családról magyaráz az órán.
 - Fiacskám, mit szólnál, ha kistestvéred születne?
 - kérdezi az egyiküktől.
 - Azt, hogy csoda történt.
 - Miért?
 - ...
 A válasz a rejtvényben lesz.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 10. Nem mögé, 11. Kézre kerítem, 12. Levezet egynemű betűi, 13. Nincs mit ennie betűi, 14. -..., -ka, 15. Répa betűi, 18. Maró folyadék, 19. Apró énekesmadár, 21. Tagadószó, 22. Téli sportolás, 23. A Palics is ez, 24. Türelmes eleje, 26. Részvénytársaság, 28. Számnév, 29. Ad-e népiesen, 31. Ilona változata.

Függőleges sorok: 2. Meggyőződések, 3. Színes fém, 4. Bátor, 5. Hamis, 6. Riedl Frigyes, 7. Ajándékot ..., 8. Betű híján Ágnes, 9. Siető, 15. Egyéni, magán, 16. A kitüntetés, 17. Lusta, 20. Ö. S., 23. Fordítva állodogált, 25. Verő, 27. Magam, 30. Szerb igenlés, 31. 999 római számmal, 32. Omszk folyója.

Betűrejtvények

1	<table border="1"> <tr><td>SZ</td><td></td></tr> <tr><td>E</td><td>LM</td></tr> </table>	SZ		E	LM	2	<table border="1"> <tr><td>L</td><td></td></tr> <tr><td>IN</td><td></td></tr> </table>	L		IN		3	<table border="1"> <tr><td></td><td>G</td></tr> <tr><td>HÓ</td><td>VI</td></tr> </table>		G	HÓ	VI	4	<table border="1"> <tr><td></td><td>M</td></tr> <tr><td>L</td><td>NGŐ</td></tr> <tr><td>E</td><td></td></tr> </table>		M	L	NGŐ	E	
SZ																									
E	LM																								
L																									
IN																									
	G																								
HÓ	VI																								
	M																								
L	NGŐ																								
E																									

Skandináv rejtvény (9.)

Rejtvényünkben egy márciusi időjósást találsz.

	FÖLDSZINT FELETTI	HASONLÓ HOZZÁ KOSZTOLÁNYI-VERS	NÉRÓ BETŪI	A KÖZÉLEBBIT CSÁLNI A KÖZEPÉN	ESZMÉNYI	NEO DERESÉDŐ (HAJ)		
	NÉVELŐ		HATÁROZ		EGY			
			LY					
	ELÁJULT					„S” VAS VEGYJELE	ZAMBIA	
	EURÓPAI FŐVÁROS HALFAJTA					NEM SZERETI A HIDEGET TÁRSAD	ANTIK	
NULLA		MÁZOL ALSZOL NÉPIESEN	FÉL ÖT	AZ OKOZAT SZÜLŐJE	FORDÍTVA FENÉK -RA, -...	EME		
KELET	LY	EGYIK TESTRÉSZE NYEREG ELSŐ RÉSZÉ		FORDÍTVA FÉRFINÉV BOSZNYAI FOLYÓ		FRANCIA-ORSZÁG		
			HIVATÁS-KERESŐ MAGAM			49 E. B. Á.		
LÁNY BETŪI			MAJDNEM KÉN ÉSZAK	KÓRHÁZ JELE	ZERO	OROSZ FOLYÓ SUGÁR	SVÉD-ORSZÁG	POROSODNI KEZD KAMBO-DZSA
		SZ SZ						

Az 8. szám skandináv rejtvényének megfejtése: A CSODÁLATOS MANDARIN, A FÁBÓL FARAGOTT KIRÁLYFI

Csipetnyi csattanó

1	2	3	4	5	6	
7						
					8	
9	10		11			
12					13	

- Nem buta ez a kutya?
 - Ez kérem majdnem annyit tud, mint én!
 - Pedig milyen ... látszik!
- A poén a rejtvényben.**

Vízszintes sorok: 1. A csattanó, 7. Csúcseredmény, 8. Te és ő, 9. Itáliaiak, 12. Balkezes népiesen, 13. -..., -ke.

Függőleges sorok: 1. Doktor, 2. -ka, -..., 3. Tanít, 4. Zombor, 6. Juttattok, 10. Ludas eleje, 11. Szarajevó.

Anagramma

Y	A	R	D	

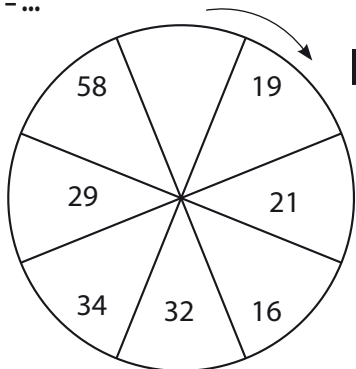
TALÁL
SÖRÖK
FÜLÖP
SZŐRME
ÉRMES
ÉTLEN

SZÚKÖS

Írd be a szavak átrendezett betűit a rejtvényrácsba. Vigyázz, hogy értelmes szó alakuljon ki, mégpedig úgy, hogy a kiemelt oszlopba a vicc csattanója kerüljön.

Két kőműves beszélget:

- Láttad a mai újságot?
- Igen.
- És mi volt benne?
- ...

Körszámtan

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást. Ha erre rájössz, már be is írhatod a keresett számat az üres körcikbbe.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Se eleje, se vége

	Ó	R	Á	Z
	L	I	C	
L	O	V	O	
	S	M	É	T
CS	O	R	D	

Pótold a hiányzó betűket elől és hátul úgy, hogy értelmes szavakat kapj. A kiemelt oszlopokban két bácskai helység nevének kell kijönnie.

Berakós

				D
		CS		
P				
	S			

BEFED,
CSEKK,
ELEVE,
KÓCSAG,
PAKOL

Rakd olyan sorrendbe a szavakat, hogy a középső oszlopban egy költőző madár neve alakuljon ki.

Keresztszavak

			SZ	CS	GY			
			E	I	E			
			R	LL	R			
C	S	A			T	T	A	G
E	L	V		G		Ü	L	Ő
I	V	Á	N	SZ		V	A	L
			T	Ó	F			
			I	R	É			
			N	Ó	NY			

Pótold a hiányzó betűket függőlegesen és vízszintesen úgy, hogy értelmes szavak alakuljanak ki!

Egy igaz vadász története

Kittenberger Kálmán

Amikor Damaszkín Arzén 1902 karácsonyán elindult Afrikába, nemcsak tehetsős, kalandra vágyó magánszemélyként ment, hanem a tudományos felfedezés ambícióját is magában hordozta. Ennek érdekében vitte magával a Magyar Nemzeti Múzeum fiatal preparátorát, Kittenberger Kálmánt. Ezzel az úttal kezdődött a legnagyobb magyar Afrika-kutató pályája.

Kittenberger Kálmán szegény, nyolcgyermekes felvidéki iparoscsaládban született Léván. Anyagi körülményei miatt az utazásra reménye sem lehetett, Madarász Gyula ornitológus azonban beajánlotta őt az Afrikába készülő Damaszkínhoz, aki Kittenbergernek csak az ott-tartózkodás költségeit fedezte, az utazását nem. Szalai Imre közbenjárására a múzeum biztosította a szükséges eszközöket és egyévi fizetést, cserébe Kittenberger gyűjteményt ígért a múzeumnak.

Afrikába 1903-ban érkeztek Mombasza kikötőjébe, innen az új ugandai vasúton utaztak a szárazföld belseje felé, majd fáradtságos gyalogút következett. A szafari alatt Damaszkín és Kittenberger újtjai szétváltak, ám a kapcsolatot fenntartották. Damaszkín rövid idő múltán visszatért, de felszerelését társa számára hátrahagyta, aki ennek a körülménynek köszönhetően maradhatott Afrikában.

Kittenberger maláriától szenvedve gyalogolt 140 kilométert Moshiba, az akkori Német-Kelet-Afrika adminisztratív központjába, ahova már nagybetegesen érkezett. De túlélte a betegséget, és már lábadozásának heteiben állatminták gyűjtésébe kezdett. Ezután saját szafarival hosszú vadászutakat tett Tanganyika, Kenya és Uganda vadonjaiba.

Kittenberger gyakran került abba a helyzetbe, hogy bőroket és tróféákat kellett eladnia, sőt mint white hunterként (vezető fehér vadászként) is dolgozott, hogy fenntartsa magát, és szafarit tudjon szervezni, valamint el-

juthasson egy-egy nehezen elérhető vidékre. Többször került életveszélybe. Egy alkalommal sebzett oroszlán döntötte földre, és marta össze. Szerencsével meg ügyességgel szabadult a szorult helyzetből, a szerzett sebekből hosszú idő után gyógyult ki. Sérült, lecsüngő ujjpercét saját kezűleg vágta le, és elküldte a múzeum igazgatójának, hogy a rajta lévő arzénnyomok láttán az megbizonyosodjon arról, hogy Kittenberger folytatja a gyűjtést és a preparálást.

Az „oroszlánnal történt kalamitást” a következőképpen írta le könyvében:

„A Lettima-hegyek alól, súlyosan megsebesülve, tizenkét nehéz és sok apró sebtől és nagy vérvesztéstől elgyengülve hoztak a másszaiak Moshiba. Június 11-én reggel leütött egy oroszlán. Mindez nem történt volna, ha puskám a második lövésre nem mond csütörtököt, midőn a meglőtt oroszlán támadott, és közelre kellett várnom, mert a magas fűben nem láttam. Irtózatos küzdelem volt ez, és senki sem volt a közelben. Végre bal kezemmel elkaptam a nyelvért, s azt erősen megrántottam. Ez a bestiát annyira zavarba ejtette, hogy volt időm a rossz patront kirántani, ismételni, s az ellenfeletem szembe löni.”

Hatszor utazott Afrikába, és összesen 16 évet töltött ott. Több mint 60 000 példányból álló anyaggal gazdagította a Magyar Nemzeti Múzeum állattani gyűjteményét. Ez a gyűjtemény mintegy 300 új állatfajt tartalmazott, amiből közel negyvenet Kittenbergerről neveztek el. 1903 és 1906 között azokat a területeket járta be a Kilimandzsáró vidékén, ahol másfél évtizeddel korábban Teleki Sámuel járt. 1906 és 1907 között Tanzániában járt. Etiópiában a teljesen feltáratlan Danakil-földön végzett kutatásokat. 1908 és 1912 között a Viktória-tó keleti partvidékén, míg a világháborút megelőző két esztendőben Ugandában és Belga Kongóban gyűjtött és vadászott. Ezen az útván nemcsak múzeumi gyűjtéssel, hanem az állatkert részére élő állatok befogásával is foglalkozott. Kittenberger Kálmán 1913-ban indult negyedik útjára, ekkor már megfelelő felszereléssel, de ekkor kitört az első világháború. A brit hatóságok mint ellenséges állampolgárt internálták, öt évet töltött indiai hadifogolytáborban. Vadászfegyvereit, felszerelését, gyűjteményét elkobozták, ezek végleg elvesztek. Az indiai hadifogságból 1919-ben szabadult.

Tizenkét esztendő után utazhatott újra Kelet-Afrikába, Ugandában a Ruwenzori-hegység körüli őserdőkben vadászott a múzeum számára. 1928-ban ismét felkereste Uganda nyugati területeit, ez volt egyben az utolsó vadász- és gyűjtőútja Délkelet-Afrikában.

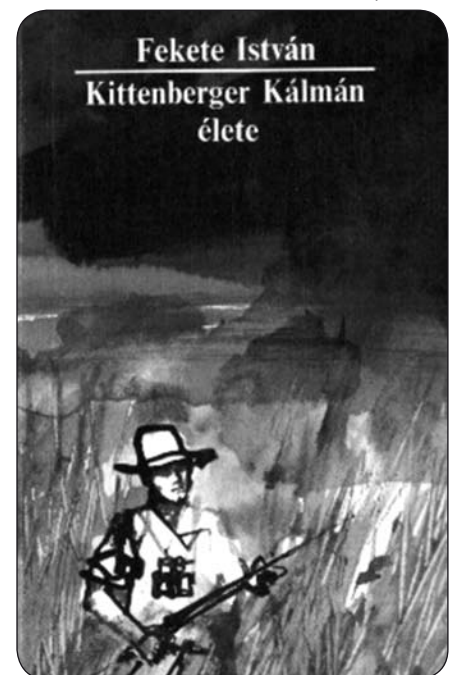
Az 1956-os forradalom idején a Nemzeti Múzeum épületében tűz ütött ki, amely elpusztította az afrikai gyűjteményt. Kittenberger Kálmán itt őrzött gyűjtésének nagy része

megsemmisült, a Széchenyi Zsigmonddal közös tróféagyűjteménnyel együtt.

Kittenberger Kálmán a többi nemesi származású Afrika-kutató vadásztól eltérően kizárólag saját erejéből és tudásvágyától ösztönözve vállalta a gyakran nélkülözéssel és életveszéllyel járó küldetését. Utazásairól több könyvet írt, amelyek több kiadást éltek meg. Az első világháború után éveket volt a Nimród vadászújság szerkesztője, majd tulajdonosa volt. Élete nagy álma, hogy a budapesti állatkert igazgatója legyen, nem valósult meg annak ellenére, hogy nagyban hozzájárult megalapításához és állományának gazdagításához. Életének utolsó szakaszában Nagymaroson élt, ahol jövedelmező nyestfarmot működtetett. Jelentős szerepet vállalt a magyar vizsla fajtaként való újraélesztésében, színének és alakjának kialakításában. Kittenberger mindvégig igazi vadász maradt. Még a trópusokon szerzett betegségektől megrokknva, botra támaszkodva is a fiatal érdeklődők képzésén és okításán dolgozott.

Hadzsy János

Ceruzatörténet

Mi volt a ceruza őse?

Az emberek hosszú évszázadokon át csak az ólomvesszőkkel tudtak nyomot hagyni a pergameneken, illetve a papírokon. Ahhoz azonban, hogy ne csússzon ki az ujjai közül, valamivel körül kellett venni. A természet ehhez az üreges nádszálakat kínálta fel, magától adódó megoldásként. A 9. században Itáliában fejlesztették ki a nádborítású ólompálcikák gyártását. A nád végét azonban nehéz volt megfaragni, így elkezdték a fát használni. Vékony pálcikákat vágtak ki, majd felhevített dróttal kiegyégették a közepüket. Az üreges papálcákba pedig a hagyományos módon beleöntötték az ólmot.

A grafit

1564-ben azután egy fontos felfedezés forradalmasította az íróeszközöket. Angliában rátaláltak a szén egy speciális formájára, a grafitra. Az alapanyag ritkasága és a bonyolultabb eljárások miatt azonban a grafitceruzák hosszú időn át igen drágák voltak.

1761-ben a máig ismert Faber-Castell ceruzák egyik névadója, Caspar Faber Németországban megalapította az első ceruzagyárat. A modern grafitceruzát mégsem

ott, hanem Normandiában fejlesztette ki Nicolas Conté művész. Kísérletei során rájött, hogy ha agyaggal keveri össze a grafitport, akkor változatosabb keménységű ceruzabeleket tud létrehozni. A huszadik században a festékanyagok fejlődésével megjelentek a színes ceruzák is.

Néha el is kell tüntetni a nyomot!

A radír története a ceruzáénál egyszerűbb. Régen főként viaszt használtak a grafit nyomainak eltüntetésére. Ez az anyag azonban zsíros nyomokat hagyott a papíron. Később kenyérbelet is használtak, ám a porladékonyasága miatt ez is csak alkalmi megoldást jelenthetett. 1770-ben azonban Joseph Priestley angol vegyész felfedezett egy növényi összetételű gumit, amellyel el lehetett távolítani a ceruzanyomokat. Egy angol mérnök, Edward Nairne pedig rájött, hogy a gumi megformálásával praktikus használati tárgyat lehet készíteni. A nyers gumi azonban elmorzsolódik, ezért valamilyen módon szilárdabbá kell tenni. Ezt az eljárást találta fel azután, 1839-ben Charles Goodyear, és ezzel egyúttal a stabil radírgumi gyártásának lehetőségét is megteremtette.

Bár a számítógép terjedésével egyre ritkábban használunk tollat-ceruzát, de ha rajzolni szeretnénk, mégiscsak ez utóbbiakat vesszük elő.

Miért éppen ceruza a neve?

Az íróeszköz a magyar nyelvben félig-meddig véletlenül kapta a latin eredetű cerussa kifejezés alapján a nevét. A szó jelentése ugyanis ólomfehér, amelyben az ólom rész rendben is van, hiszen régen ólomvesszőket használtak az íráshoz. Ám hogy került a fehér jelző az egyértelműen fekete belül ceruzákhoz? Valószínűleg úgy, hogy kezdetben fehéresebb faborítású ceruzák kerülhettek hozzánk. Amikor németes kifejezést kerestek a megjelölésére, megszületett a plajbász kifejezés, amely a latin szó tükörfordításából eredő Bleiweissből jött létre, annak is a tájnyelvi formája, a „Plaiwais” félrehallásából. Mindentől függetlenül a ceruzák fekete vonalakat húztak – persze csak addig, amíg a színesek is meg nem jelentek mellettük...

Cukrászkodjunk!

Kókuszos keksz

Hozzávalók:

- 40 dkg liszt
- 40 dkg kókuszreszelék
- 20 dkg zsiradék (pl. vaj/margarin)
- 8 ek méz
- 2 kk szódbikarbóna
- kb. 1 dl víz (annyi, hogy a massa jól formázható legyen)

A hozzávalókat összekeverjük, majd kis korongokat szaggatunk ki kinyújtott tésztából. Sütőpapírral bélelt tepsiben közepes lángon, kb. 180 fokon megsütjük.

A végén a kisült korongokat félig csokiba is mártogathatjuk.

Kókusz az édenkertből

Ki ne szeretné a kókuszt? A kókusz az egyik legsokoldalúbban felhasználható trópusi gyümölcs. Hófehér húsa és vízszerű itala értékes tápanyagot rejt magában.

Honnan származik?

A kókuszpálma Dél-Ázsia területeiről származó, ma a világ minden trópusi szegletében megtermő palmanövény. Gigantikus, gyakran 30 méteres törzsei a föld felé hajolnak. Virágaiból 8–10 termés is kifejlődhet. Csonthéjas termése a 2 kg-ot is elérheti.

A kemény héjrész alatt

A zseme, ovális formájú kókuszdió kezdetben zöldes-fehéres, szivacsos, rostos állományú, majd megbarnul, és vastag, csontos héjrész keletkezik a gyümölcs húsán. A friss, még kifejletlen kókusz belseje kezdetben rengeteg édes kókuszvizet rejt magában, majd ez idővel besűrűsödik, és gyümölcszuhó alakul.

Miért jó fogyasztani?

A kókuszhusban található magnézium jó hatással van a szívre, gyakori fogyasztásával csökkenthetjük a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának

esélyét. Kalcium-, cink-, valamint vastartalma is igen említésre méltó.

Kókuszvíz vagy kókusztej?

Sokan összetévesztik a kókuszvizet a kókusztejjel, amely egy zsírdús, közvetlenül az éretlen kókuszról nyert nedű. A kókuszvíz remekül fogyasztható a sportolás ideje alatt is, segít pótolni az izzadással elveszített nátrium-, illetve káliummennyiséget.

Tipp: A mesterséges sportitalok helyett próbálj meg kókuszvizet fogyasztani. Kókuszvizet anélkül is könnyen szerezhetsz, hogy feltörnél egy kókuszdiót. Már a legtöbb bio- és gyógynövényboltban könnyen hozzájuthatsz.

Állatkertben

Két víziló beszélget az állatkertben.
 – Tegnap nagyon leszidott a gondozóm – mondja az egyik.
 – És?
 – Lenyeltem.

Micsoda szerencsétlenség!

A hajótörött nehezen a partra ér, és az emberevők kezébe kerül. A finomnak ígérkező falatot a törzsfőnök elé vezetik, s az megkérdezi:

– Neve?
 – Pista.
 – Foglalkozása?
 – Fűszeres.
 Erre a törzsfőnök:
 – Micsoda szerencsétlenség! A gyomorsavam miatt nem ehettek fűszerest.

Ügy

Egy nyomozó felvételizik. Kérdik tőle:
 – Ismeri-e Petőfit?
 – Nem.
 – Ismeri-e Gárdonyit?
 – Nem.
 – Menjen haza, és nézzen utána ezeknek az embereknek!
 Mikor kilép az ajtón, kérdik tőle a barátai:
 – Na, fölvettek?
 – Mi az, hogy fölvettek? Már egy ügyet is kaptam.

Harcsa

– Sose felejtem el, amikor Laci majd húszkilós harcsát fogott. Laci maga felé, a harcsa pedig balra rángatta a zsinórt.
 – És mi történt?
 – Laci volt a gyöngébb.

Összefüggés

Két kezdő állatkutató elmélkedik az őserdőben.
 – Szerinted miért nem lehet délután 4 és 5 között sétálni az erdőben?
 – Azt hallottam, olyankor gyakorolják az elefántok az ejtőernyős ugrást.
 – És azt hallottad-e, miért olyan laposak a krokodilok?
 – Persze! Mert ők mégis abban az időben sétáltak.

A kisokos

– No, Évike, ha van tizennégy szem cukrod, és a felét az öcsédnek adod, hány szem marad neked?
 – Tíz.
 – De Évike, te nem tudsz osztani!
 – De igen, én tudok, de az öcsém szerencsére még nem.

Maradi

Álmosan üldögél a tyúk a tojásokon. Odamegy hozzá egy másik, és mondja:
 – Hogy te milyen maradi vagy!
 – Ugyan miért?
 – Én már évek óta géppel keltetek.

Tényleg, miért?

A város egyik mellékutcájában teljes sebességgel robog egy taxi. Hirtelen a járda szélére lép egy ember, és integetni kezd a sofőrnek. A sofőr megállítja az autóját.
 – Mondja – kérdezi tőle az ember –, van egy kis ideje?
 – Hogyne volna! – válaszolja a sofőr kétségesen.
 – Hát akkor miért robog olyan gyorsan?
 – kérdezi nyugodtan a járókelő.

Segítőkész

Ebédidőben az óvodában:
 – Pistike, miért eszed le az ingedet?
 – Segítek anyunak.
 – Hogyhogy?
 – Nem kell neki külön megkérdezni, mi volt az ebéd az oviban.

Gombaszedés

Az erdész meglátja a gombaszedő anyókat az erdőben.
 – Mondja, anyóka, nem fél, hogy mérgező gomba is kerül a többi közé?
 – Miért félnék én? Holnap úgyis mindet eladom a piacon.

Nagy különbség!

– Mi a különbség a cipőd és a dzsungel között?
 – Nem tudom.
 – Hát a dzsungelben sok majom él, a cipődben csak egy!

Kórházi

– Maga jelentkezett ápolónak?
 – Kiváló ajánlólevelem van, uram.
 – Rendben, kipróbáljuk. Mosott kezet? Tudja, nálunk a tisztaság nagyon fontos.
 – Természetesen mostam. A mosdóban, amint beléptem.
 – Tudja, nálunk mindennél fontosabb az igazmondás. Reggel óta nincs víz az épületben.

Bírósági

– Nem vonhatja vissza a vallomását! – mondja a bíró a vádlottnak.
 – De igen, mert az ügyvédem meggyőzött az ártatlanságomról!

Hány óra?

Pali bácsi rámutat a faliórára, majd megkérdezi:

- Jól jár ez az óra?
- Igen, csak meg kell szokni – kapja a választ.
- Hogyhogy?
- Ha fél egyet mutat, és tizenkettőt ver, akkor hat óra van.

Tavalyi hal

- Büntetést kell fizetned. Lejárt a tavalyi horgászengedélyed!
- Csakhogy én azt a tavalyi halat akarom kifogni, amelyik megszökött a horgomról!

Szerencse

- A bátyám most tért vissza Afrikából. Tigrivadászaton volt.
- Borzasztó! Az nagyon veszélyes sport. És legalább volt egy kis szerencséje?
- Meghiszem azt! Egyetlen tigrissel sem találkozott.

Csere

- Pistike megkérdezi a könyvesboltban az elárúsítót:
- Bácsi, kérem, kicserélné ezt a hibás könyvet?
 - Hogyne, fiacskám. Mi a hibája?
 - Nem tetszik a befejezése.

Nem tudja

- Egy elhagyatott szigeten találkozik két hatótörött. Megkérdezi az egyik:
- Nem tudja véletlenül, hogy merre vagyunk?
 - Mire a másik:
 - Sajnos nem. Nem vagyok idevalósi.

Folyó víz

- Egy vendég megkérdezi a portást:
- A szobámban van folyó víz?
 - A portás ámultan kérdez vissza:
 - Talán csak nem akar horgászni?

Óra

- Egy férfi kiejti tizedik emeleti lakásának ablakán az óráját. Fut utána, és találkozik a lépcsőházban a szomszédjával.
- Hova fut, szomszéd? – kérdezi az.
 - Leesett az óráim.
 - Ízzé-porrá tört már annak minden porciakája!
 - Nem hinném, mert késik tíz percet.

Micsoda szerencse!

- A fűszeres éjszaka zajt hall az üzletéből. Berohan a boltba, s ott egy álarcos alakot pillant meg, aki a fiókokat feszegeti.
- Mit akar itt? – kérdezi a fűszeres.
 - Két deka élesztőt – hangzik a válasz.
 - Már azt hittem, hogy betörő! – sóhajt fel megkönnyebbülten a fűszeres.

Légi kalóz

- Laci sírva szalad édesanyjához:
- Anyuka, a szomszéd bácsi légi kalóz!
 - Ezt meg honnan veszed?
 - A repülőgépem lezuhant az udvarába, és nem akarja visszaadni.

Hegedülés

- Nem zavarja Piri nénit, ha hegedülök? – érdeklődik Peti a szomszédasszonynál.
- Jaj, Petikém, dehogynem zavar! – hangzik az őszinte válasz.
- És nem mondaná meg ezt apukámnak is?

Megvan a kutya

- Peti belép a hentesüzletbe. A hentes megkérdezi:
- Mit kérsz, Peti?
 - A kutyámat keresem – hangzik a válasz.
 - Csak nem gondolod, hogy itt van nálam az üzletben? – csodálkozik a hentes.
 - Sajnos igen, mert amikor fűttem, mozog a sok kolbász.

Kitűnő óra

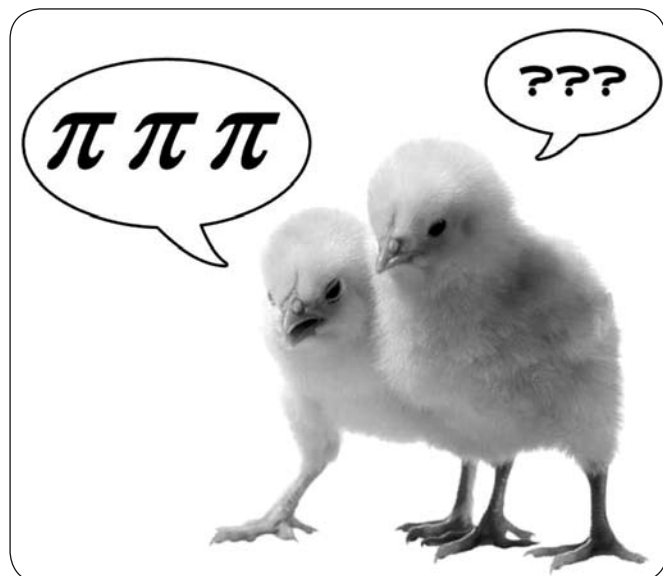
- Jancsi mindennap elkíséri az iskolából, mert nem ébred fel idejében. Mivel kellemetlen már neki a sok késés, elmegy egy üzletbe, hogy ébresztőórát vegyen.
- Kérek egy ébresztőórát, amelyik biztosan ébreszt! – fordul az elárúsítóhoz.
 - Tessék, az éppen olyan – mutat egyet Jancsinak az elárúsító. – Először csörög, utána szirénázik, azután leönt hideg vízzel, s ha ezek után sem ébredsz fel, felhívja az osztályfőnököt, és bejelenti, hogy beteg vagy.

Lóüggy

- Lajos örömmel újságolja otthon édesanyjának:
- Képzeld, anyu, ma láttam egy embert, aki a lovakat csinálja.
 - Ugyan, Lajos, ne beszélj butaságokat! – szól rá az édesanyja.
 - De igaz, anyu! Láttam, amikor már a talpát szegezte fel.

Feledékeny szakácsnő

- Kérem, én eddig mindig két szelet húst kaptam, miért van most csak egy szelet a tányéromban?
- Ez a szakácsnő hibája, elfelejtette kettévágni.

Tizenketten jutottak tovább

Megtartották a Kárpát-medencei Simonyi Zsigmond helyesírási verseny szabadkai körzeti döntőjét

A szabadkai Október 10. Általános Iskolában február 28-án megtartották a Kárpát-medencei Simonyi Zsigmond helyesírási verseny körzeti döntőjét. A vetélkedőn, melynek kiírója a Magyar Nyelvtudományi Társaság és az Eötvös Loránd Tudományegyetem, vajdasági koordinátora pedig az Újvidéki Módszertani Központ, nyolc általános iskola felsős tanulói mérték össze tudásukat helyesírási ismeretekből. A legjobbak Újvidéken mérközhetnek majd a továbbjutásért a budapesti döntőre.

A körzeti versenyről a következő tanulók jutottak tovább Újvidékre: **Nagy Daniella**, Csáki Lajos iskola, Topolya, **Sebastian Áron**, Október 10. iskola, Szabadka, **Pivártsik Linett**, J. J. Zmaj iskola, Szabadka, **Fodor Gábor**, Majsai Úti iskola, Szabadka, **Greguss Lilla**, Október 10. iskola, Szabadka, **Sótanyi Bálint**, I. G. Kovačič iskola, Szabadka, **Papp Daniella**, Széchenyi István iskola, Szabadka, **Losonc Orsolya**, J. J. Zmaj iskola, Szabadka, **Sótanyi Zsófia**, I. G. Kovačič iskola, Szabadka, **Turuc Réka**, Csáki Lajos iskola, Topolya, **Puskás Tamara**, Miroslav Antić iskola, Palics, **Kovács Nikoleta**, Majsai Úti iskola, Szabadka.

Körmöndi Aranka

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Nagyon egyszerű kérdést teszünk fel, mégis úgy gondoljuk, sokan nem tudják azonnal rávágni a helyes választ. Fotónk egy vidám fiút mutat, aki minden valószínűséggel elégedett saját teljesítményével. A kérdés a következő: kajak vagy kenu sportágban versenyez? Miről lehet a kettőt legkönnyebben megkülönböztetni? A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. **Jelentkezéseket március 18-áig fogadjuk levél-címünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen. A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!**

Idei hetedik számunkban bizony jól megráfált bennünket a sokat emlegetett nyomda ördöge. Az eredetileg is kissé sötét felvételen mindenesetre szépen látható volt az Esthajnalcsillag, valamint a Hold, a távoli városi fények, míg lapunk 7. számának 34. oldalán nem, legfeljebb sejteni lehetett, hogy az égbolton világít valami. Ennek ellenére volt, aki megpróbálta kitalálni a helyes választ arra a kérdésre, hogy a felvételen a kora esti, vagy a hajnali órákban készült-e. Reméltük, hogy a D alakra hasonlító Holdról rájöttek, hogy „dagadni”, „duzzadni” készül, tehát esti a felvétel, és a nyugati égbolton készült. Ellenkező esetben, a Hold „csökken”, vagyis C alakú, és a keleti égen, reggelente látható. A helyes válasz tehát: a kora esti órákban készült a fotó, a beküldők közül a szerencse a nagyikindai **Gyuránki Norbertra**, a Fejős Klára iskola hatodik osztályos tanulója mosolygott. Gratulálunk! Jutalmát április elején postázzuk.

Játékunk pedig folytatódik.

Kolbásznapiok Turián

Zeneszó, kézművesek vására és sok finom falat várta a Turiára látogatókat a február végén megrendezett 31. Kolbásznapiokon. A résztvevőket játékos vetélkedők, látvány, művelődési műsor várta. Az esemény fénypontja a világ leghosszabb, 2031 méteres kolbásza volt, amelyet szeretnének bejegyeztetni a Guinness Rekordok Könyvébe. Szüleimmel én is meglátogattam a kolbászfesztivált, és megkóstoltam a híres kolbászt.

Papp Tamara, 5. osztály, Ady Endre iskola, Kishegyes

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön
- Első szám: 1947. január 1.
- Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács
- Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia
- A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália**
- A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta**
- A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály**
- Lektor: **Rajnai Anita**
- Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon)
- Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza
- Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com
- Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre)
- Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben)
- Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató
- Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com